

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
CIVILTIESISKO ZINĀTŅU KATEDRA

**MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIEKU
APDROŠINĀŠANAS LĪGUMS LATVIJĀ**
BAKALaura DARBS

Autore: **Sanita Putniņa**

Studenta apliecības Nr.: 19082

Darba vadītājs: Docents, Dr. iur. Vadims Mantrovs

RĪGĀ 2022

ANOTĀCIJA

Pieaugot cilvēku rūpēm un vēlmei nodrošināt arvien augstāku dzīves kvalitāti savam mājdzīvniekam arvien lielāku popularitāti iegūst dzīvnieku apdrošināšana, kurai Latvijā piemērojams vispārējais apdrošināšanas regulējums. Latvijas divu apdrošinātāju apdrošināšanas noteikumu piedāvājums un apdrošināšanas regulējums bakalaura darba ietvaros tiek analizēts un salīdzināts ar atsevišķu Francijas un Lielbritānijas mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāju apdrošināšanas līgumu noteikumiem. Tiek ierosināts papildināt Apdrošināšanas līguma likumu ar atsevišķu nodaļu dzīvnieku apdrošināšanai, noteikt dzīvniekam dzīvas būtnes juridisko statusu un iekļaut dzīvnieku apdrošināšanas labas prakses vadlīnijās ārstniecības pakalpojumu veidlapu, kuru aizpilda veterinārmedicīnas iestāde un dzīvnieka īpašnieks, iesniedzot apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu.

Atslēgvārdi: dzīvnieku apdrošināšana, kompensācijas princips, summu apdrošinājums, apdrošināšanas līgums, atlīdzība.

ABSTRACT

Considering the willing to increase to take proper care and promote higher life quality for ones pets the popularity of pet insurance in Latvia has augmented. The author analyzes the general insurance regulation in conjunction with pet insurance policies that are offered by two insurance companies in Latvia, France and United Kingdom. It is suggested to add a new chapter with following articles dedicated to pet insurance in Insurance contract law, to include in the guidelines of good practice for animal insurance a form of medical services, which is filled in by the veterinarian and the owner of animal when submitting the application for insurance indemnity.

Keywords: pet insurance, indemnity insurance, insurance of fixed sums, insurance contract, indemnity.

SATURS

IEVADS	5
1. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS ĪPATNĪBAS	7
1.1. Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas raksturojums	7
1.2. Kompensācijas princips mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā	8
1.3. Summu apdrošinājums	9
2. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIĒKA APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA BŪTISKĀS SASTĀVDAĻAS	13
2.1. Apdrošināšanas objekts	13
2.2. Apdrošināmā interese	16
2.3. Apdrošinājuma summa	17
2.4. Apdrošināšanas prēmija.....	19
2.5. Apdrošināmie riski	21
3. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA DABISKĀS UN NEJAUŠĀS SASTĀVDAĻAS	27
3.1. Nogaidīšanas periods	27
3.2. Pašrisks	28
3.3. Franšīze.....	29
4. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksa	31
5. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums	34
KOPSAVILKUMS.....	39
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	41
Literatūra	41
Normatīvie akti.....	42
Tiesu prakse.....	42
Interneta avoti	42
1. pielikums	44
Aptaujas rezultātu apkoojums:	44
2.pielikums	47
3.pielikums	55
4.pielikums	56
5.pielikums	58

IEVADS

2022.gada 1.februārī Latvijā kopumā bija reģistrēti 187860 mājas (istabas) dzīvnieki, no kuriem 176353 ir suņi, 11379 ir kaķi un 128 ir mājas seski¹. Tomēr tie ir tikai reģistrētie dzīvnieki. Ja raugās uz 2021.gada Latvijas iedzīvotāju skaitu, tad uz katriem 10 iedzīvotājiem ir vismaz viens mājas (istabas) dzīvnieks².

Pieaugot dzīvnieka kā pastāvīga ģimenes locekļa lomai sabiedrībā, cilvēki ir gatavi arvien vairāk līdzekļu izlietot savu mājas (istabas) dzīvnieku labsajūtai³. Tostarp ievērojamu finansiālo līdzekļu apjomu dzīvnieku īpašnieki izdod par veterinārajiem pakalpojumiem dzīvnieku ārstēšanai⁴. Bakalaura darba ietvaros veiktajā 181 cilvēka aptaujā atspoguļojās, ka 36,5% ar savu mājdzīvnieku dodas pie veterinārārsta vienu reizi gadā, 37,6% vairākas reizes gadā, kur sekojoši 35,9% aptaujāto vidēji samaksā 40 līdz 100 €, 25,4% samaksā 100 līdz 300 €, 11% samaksā 300 līdz 700 €, bet 4,4% samaksā vairāk nekā 700 € sava mīluļa ārstēšanai⁵. Nelaiemes gadījumi vai veselības traucējumi lielākoties notiek ļoti pēkšņi un tā kā izmaksas ārstēšanai ir ievērojamas, tad sabiedrībā arvien aktuālāka kļūst mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana, kas palīdz izvairīties no situācijas, kurā veterinārārsta kabinetā dzīvnieka īpašniekam ir jāizvēlas starp dārgu neatliekamu ārstēšanu vai sava četrkājainā drauga iemidzināšanu finansiālu apsvērumu dēļ⁶. Tāpēc likumsakarīgi aptaujas rezultātā arī atspoguļojas dzīvnieku īpašnieku vēlme rast tam risinājumu, proti, 80,7% aptaujātie mājas (istabas) dzīvnieku īpašnieki ir dzirdējuši par mājdzīvnieku apdrošināšanu, 9,4% jau ir apdrošinājuši savus dzīvniekus, 9,9% vēlētos apdrošināt savus dzīvniekus, bet 61,9% aptaujāto atzīst, ka lēmums par dzīvnieka apdrošināšanu būtu atkarīgs no apdrošināšanas piedāvājuma⁷.

Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu Latvijā piedāvā divi apdrošinātāji kā vienu no vairākiem citiem apdrošināšanas pakalpojumu veidiem. Aplūkojot Francijā piedāvātās mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas iespējas, konstatējami 48 apdrošināšanas komersanti⁸, no kuriem bakalaura darba ietvaros tiks aplūkoti divu apdrošinātāju, *Santévet* un *Agria Assurances*,

¹ Pieejams: <https://data.gov.lv/dati/eng/dataset/majdzivnieku-skaitis-valsti> [aplūkots 16.04.2022.]

² Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem 2021.gadā Latvijā dzīvo 1893223 cilvēki. Pieejams: <https://www.csp.gov.lv/lv/demografija> [skatīts 16.04.2022.]²,

³ Williams A. S., Coble K., Williams B., Dicks R. M., Knippenberg R.- Consumer Preferences for Pet Health Insurance. 2016 Annual Meeting, February 6-9, 2016, San Antonio, Texas 230144, Southern Agricultural Economics Association. DOI: 10.22004/ag.econ.230144

⁴ Skatīt 1.pielikuma 3.jautājuma kopsavilkumu.

⁵ Skatīt 1.pielikumu.

⁶ Boller M., Nemanic T.S., Anthonisz J.D., Awad M., Selinger J., Boller E.M., Stevenson A.M. The Effect of Pet Insurance on Presurgical Euthanasia of Dogs With Gastric Dilatation-Volvulus: A Novel Approach to Quantifying Economic Euthanasia in Veterinary Emergency Medicine. *Front. Vet. Sci.* 2020. <https://doi.org/10.3389/fvets.2020.590615>

⁷ Skatīt 1.pielikumu.

⁸ Liste des compagnies d'assurances. Pieejams: <https://mutuelle-animaux.info/marques> [aplūkots 25.04.2022.]

kas specializējušies tikai mājas (istabas) dzīvnieku dzīvības un veterinārmedicīnisko jeb ārstniecisko izdevumu apdrošināšanā, piedāvātie apdrošināšanas līgumu nosacījumi. Ilustratīvam salīdzinājumam aplūkots arī divu Lielbritānijas mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāju *Napo Limited* un *ManyPets* apdrošināšanas līgumu noteikumi.

Bakalaura darba **mērķis** ir izpētīt mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas līguma sastāvdaļas, regulējumu un aktuālo praksi Latvijā, atklāt problēmjautājumus un piedāvāt tiem risinājumus.

Lai sasniegtu mērķi, tika izvirzīti vairāki darba uzdevumi:

- 1) izpētīt šobrīd aktuālos apdrošinātāju piedāvājumus mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā Latvijā;
- 2) aptaujāt mājas (istabas) dzīvnieku īpašniekus;
- 3) apskatīt mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas regulējumu un ar to saistīto literatūru;
- 4) salīdzināt mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas līgumu noteikumus Latvijā, Francijā un Lielbritānijā;
- 5) izpētīt pastāvošo tiesu praksi attiecībā uz mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu Latvijā.

Latvijas un ārvalstu literatūra mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas jomā ir neliela, tāpēc daļa bakalaura darbā analizētie avoti ir tādi, kas ir saistīti ar citiem apdrošināšanas veidiem un to atziņas tiek piemērotas pēc analogijas. Darba uzdevumu izpildei autore pielieto literatūras analīzes metodi, tiesību aktu izpēti, salīdzināšanas metodi, teorētisko pētīšanas metodi un aptaujas metodi. Studiju darba temata izpētē tika izmantoti Latvijas Republikas, Apvienotās Karalistes un Francijas spēkā esošos tiesību akti, literatūra, tiesu prakse un interneta avoti. Darbs sastāv no ievada, piecām nodaļām un kopsavilkuma.

1. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS ĪPATNĪBAS

1.1. Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas raksturojums

Bakalaura darba ietvaros, mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana skatīta kā speciālās apdrošināšanas veids, kas ierindojas privāttiesību jeb civiltiesisko zinātņu nozarē, un pēta tiesiskās attiecības, kas ir saistītas ar apdrošināšanas tiesisko regulējumu un mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas līgumu kā arī apdrošināšanas tirgus uzraudzību un apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanu. Tāpat kā citu apdrošināšanas objektu gadījumos, arī mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas saistību nodibina apdrošināšanas līgums, kurā vienā pusē ir apdrošinātājs jeb profesionālis, bet otra puse ir apdrošināšanas ņēmējs jeb jomā neprofesionāla persona. Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana ir brīvprātīga – apdrošināšanas ņēmējam ir privātautonomija izvēlēties apdrošināt dzīvnieku vai atturēties to darīt. Lai pasargātu no likuma viedokļa vājāko pusi, apdrošinātājiem ir jāievēro ne vien apdrošināšanas līgumā pieliktās saistības, bet arī likums, tostarp, Apdrošināšanas līguma likums, Apdrošināšanas un pārapirošināšanas likums. Speciālais apdrošināšanas līguma regulējums mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas jomā, tiktāl likumdevēja ieskatā nav bijis nepieciešams⁹.

Apdrošināšanas līgums ir tipisks atlīdzības un vienlaikus arī riska līgums, jo nav ekvivalences starp iemaksāto apdrošināšanas prēmiju un apdrošināšanas atlīdzību. Apdrošināšanas līguma spēkā esamībai Latvijā nav obligāta rakstiskā forma. Mājas (istabas) dzīvnieka apdrošināšanas līgums uzskatāms par noslēgtu, ja apdrošinātājs un apdrošinājuma ņēmējs ir vienojušies par līguma noslēgšanas datumu, vietu, apdrošināšanas periodu, apdrošinātāja firmu un juridisko adresi, apdrošinājuma ņēmēju, apdrošināto, labuma guvēju (ja tāds ir), apdrošināto risku, konkrēto dzīvnieku kā apdrošināšanas objektu, apdrošinājuma summu, apdrošināšanas prēmiju katram apdrošināšanas veidam, apdrošināšanas atlīdzību vai tās aprēķināšanas kārtību katram apdrošināšanas gadījumam, apdrošināšanas prēmijas maksājuma termiņus un kārtību, termiņu, līdz kuram jāpieņem lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu vai atteikumu to izmaksāt, līguma izbeigšanas noteikumus, pušu pienākumus un atbildību par līguma noteikumu neievērošanu¹⁰, un apdrošināšanas ņēmējs samaksā apdrošināšanas prēmiju apdrošināšanas piedāvājumā noteiktajā veidā, termiņā un apmērā. Šādi nosacījumi izriet no Apdrošināšanas līguma likuma, jo mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā Latvijā nav speciālā regulējuma vai labas prakses vadlīniju.

⁹ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 32.lpp.

¹⁰ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183). 8.panta otrā daļa.

1.2. Kompensācijas princips mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā

Kompensācijas princips ir pamatā īpašuma apdrošināšanas atlīdzības pieteikumam, jo nosaka apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā radīto zaudējumu atlīdzināšanu apdrošinātajam un apdrošināšanas atlīdzības apmēru¹¹. Kompensācijas princips ir definēts Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas astoņpadsmitajā punktā, kā “apdrošināšanas princips, saskaņā ar kuru apdrošināšanas atlīdzību aprēķina, ņemot vērā apdrošināšanas gadījumā radušos zaudējumu apmēru”. Vadoties pēc šī principa, apdrošināšanas atlīdzība līdz saistību griestiem atbilst zaudējumiem apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā, saskaņā ar apdrošināšanas polises noteikumiem, lai apdrošinātajam pēc iespējas atgrieztu to mantisko apmēru, kāds viņam bijis pirms apdrošinātā riska iestāšanās, tomēr nav pieļaujama iedzīvošanās no apdrošināšanas gadījuma¹² jeb apdrošinātajam nevajadzētu saņemt lielāku apdrošināšanas atlīdzību nekā ir radušies zaudējumi – apdrošinātajai saistībai ir atlīdzības raksturs¹³. Saņemot apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, apdrošinātājs atbilstoši šim principam nosaka apdrošināšanas atlīdzības apmēru vai arī izsniedz apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumu¹⁴.

Kompensācijas princips pēc būtības izslēdz dzīvnieka apdrošināšanu virsapdrošināšanā kā arī vairākkārtēju apdrošināšanu (saskaņā ar vairākiem apdrošināšanas līgumiem)¹⁵, tomēr Apdrošināšanas līguma likums 43.panta pirmā daļa neizslēdz iespēju apdrošināt mājas (istabas) dzīvnieku pret vienādiem apdrošināmajiem riskiem pie vairākiem apdrošināšanas komersantiem, tādējādi pārsniedzot dzīvnieka vērtību. Noteikts, ka pēc jebkuras puses prasījuma apdrošinājuma summa ir samazināma, sākot no beidzamā noslēgtā apdrošināšanas līguma. Maz ticams, ka šāds prasījums varētu nākt no apdrošinājuma ņēmēja puses, tāpēc, ja apdrošinātājs nelūdz samazināt apdrošināšanas summu, balstoties uz faktu, ka dzīvnieks ir apdrošināts arī pie cita apdrošinātāja, tad iespējama dzīvnieka apdrošināšana virsapdrošināšanā. Tomēr Apdrošināšanas līguma likuma 43.panta ceturtajā daļā novērojama kompensācijas principa aizstāvēšana šajā aspektā, lai nepieļautu pārāk lielu apdrošināšanas ņēmēja iedzīvošanos apdrošināmā riska iestāšanās gadījumā, proti, ja apdrošināšanas summa pārsniegtu vairāk kā 50 % no mājas (istabas) dzīvnieka vērtības, tad “tie apdrošināšanas līgumi, kuri noslēgti ar apdrošinājuma ņēmēja ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ, nebūtu spēkā

¹¹ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 88.lpp.

¹² Isa A. B., Alireza B., The Principle Of Indemnity In Insurance Law. MAJLIS & RAHBORD WINTER 2015, Volume 21 , Number 80; 169-193 pp. Pieejams: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=466006> [aplūkots 06.05.2022.]

¹³ Huang J., Tzeng Y.L., Wang C. C. Can an Optimal Insurance Contract Violate the Principle of Indemnity? 2001, Pieejams: http://www.fin.ntu.edu.tw/~conference/conference2002/public_html/proceeding/11-1.pdf [aplūkots 06.05.2022.]

¹⁴ Kā, piemēram, 2017.gada 25.janvāra lietā Nr. C32257815, kur apdrošināšanas komersants sniedza apdrošināšanas izmaksas atteikumu.

¹⁵ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 168.-169.lpp.

no šo līgumu noslēgšanas brīža. Šajos gadījumos iemaksāto apdrošināšanas prēmiju neatmaksātu.” Ir nepieciešams konstatēt apdrošinājuma ņēmēja “ļauņo nolūku” vai rupju neuzmanību attiecībā uz dzīvnieka vērtības norādījumu un vairāku apdrošināšanas līgumu slēgšanu attiecībā uz šo vienu dzīvnieku, jo sekojoši Apdrošināšanas līguma likuma 44.panta otrā daļa nosaka aizliegumu apdrošināšanas atlīdzības izmaksas pilnīgai vai daļējai noraidīšanai izmantot tikai argumentu, ka attiecībā uz konkrēto dzīvnieku ir slēgts vēl cits vai citi apdrošināšanas līgumi. Kā ļauns nolūks attiecībā uz apdrošināšanas līguma slēgšanu varētu būt, piemēram, dzīvnieka pirkuma līguma viltojums, kurā ļaunprātīgi norādīta lielāka dzīvnieka iegādes summa. Tomēr bieži vien mājas (istabas) dzīvnieki tiek pirkti arī bez pirkuma līguma, norēķinoties skaidrā naudā (neiekļaujot uzskatāmu bankas pārskaitījumu) vai arī atdoti “labās rokās” bez maksas¹⁶, un tādā gadījumā varētu būt problemātiski pierādīt dzīvnieka vērtību un ļaunu nolūku saistībā ar tās norādīšanu, lai izmantotu Apdrošināšanas līguma likuma 43.panta ceturto daļu, argumentējot, ka apdrošināšanas līgums nav spēkā. Turklāt Apdrošināšanas līguma likuma 44.panta pirmā daļa pēc būtības atļauj slēgt vairākus apdrošināšanas līgumus par vienu mājas (istabas) dzīvnieku, un imperatīvi nosaka apdrošinātāja saistību apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību proporcionāli apdrošināšanas līgumā pielīgtajai apdrošinājuma summai. Lai arī juridiski dzīvniekam ir lietas statuss (aprakstīts 1.3. nodaļā), tomēr šāda veida “lietas” tirgus vērtības novērtējuma apskats ne vienmēr atrisinātu problēmu (sevišķi sarežģīti bezšķirnes dzīvnieku vērtības noteikšanas gadījumā), jo ņemot vērā mājas (istabas) dzīvnieku arvien spēcīgāko pozicionēšanu pasaulē kā “ģimenes locekli”¹⁷, iespējams, varētu piedāvāt virzību uz summu apdrošinājumu līdzvērtīgi personu apdrošināšanas nosacījumiem, kur kompensācijas principu nepiemēro, jo nav iespējams konstatēt atlīdzināmos zaudējumus¹⁸.

1.3. Summu apdrošinājums

Summu apdrošinājums nosaka apdrošināšanas atlīdzības izmaksas modeli, kurā pilnībā izmaksā apdrošināšanas summu, iestājoties apdrošinātajam riskam jeb ir nepieciešams tikai konstatēt riska iestāšanos, lai apdrošinātajam būtu pamats lūgt apdrošināšanas atlīdzību, kas atbilst apdrošināšanas summai¹⁹. Kā izriet no Apdrošināšanas līguma likuma 55.panta trešās daļas, summu apdrošināšanas modeli var pielietot personu apdrošināšanā, tā izmantošana

¹⁶ Lai nesanāk vilšanās: Kas jāzina pirms suņa iegādes? Pieejams: <https://www.la.lv/lai-nesanak-vilšanas-kas-janem-vera-pirms-suna-iegades> [aplūkots 06.05.2022.]

¹⁷ Pallotta, N.R. Chattel or Child: The Liminal Status of Companion Animals in Society and Law. Soc. Sci. 2019, 8, 158. <https://doi.org/10.3390/socsci8050158> Pieejams: <https://www.mdpi.com/2076-0760/8/5/158/htm> [aplūkots 06.05.2022.]

¹⁸ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 169.lpp.

¹⁹ Ibid.

izslēdz kompensācijas principu un tas nav izmantojams īpašumu apdrošināšanā vai civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā. Summu apdrošinājuma atlīdzības apmērs apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā ir atbilstošs apdrošināšanas līgumā norādītajai apdrošinājuma summai iepretim apdrošināmajam riskam, tāpēc nevar būt strīds par apdrošināšanas atlīdzības apmēru. Atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 56.panta pirmajai daļai, summu apdrošinājumā ir atļauts vairākkārt apdrošināt vienu un to pašu apdrošināšanas objektu. Summu apdrošinājumā nevar īstenot regresa prasības piemērošanu (Apdrošināšanas līguma likuma 54.panta pirmā daļa), jo summu apdrošinājumā puses ir labprātīgi vienojušās par konkrētas naudas summas izmaksu, nevis zaudējumu atlīdzināšanu²⁰.

Summu apdrošinājumam raksturīgais tabulas princips²¹ novērojams arī mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanai. To piedāvā viens no apdrošinātājiem Latvijā un aplūkoti Francijas apdrošinātāji, kā apdrošināšanas līgumā ietvertu tabulu, kurā ir dažādi apdrošināšanas summu apmēri iepretim konkrētam apdrošinātajam riskam.

Vienojoties ar apdrošināšanas ņēmēju par apdrošināšanas summu par riska “dzīvnieka nāve vai pazušana” iestāšanos viens apdrošinātājs Latvijā lūdz brīvi norādīt apdrošināšanas summu un sekojoši pamatot tās atbilstību tirgus vērtībai konkrētai dzīvnieka šķirnei²². Šāda pieeja ir atbilstoša kompensācijas principam, jo piedāvā atmaksāt zaudēto naudas summu dzīvnieka vērtības apmērā, par kādu samazinājusies dzīvnieka īpašnieka manta dzīvnieka nāves vai pazušanas rezultātā. Savukārt, otrs apdrošinātājs par riska iestāšanos “dzīvnieka nāve vai pazušana” lūdz apdrošināšanas ņēmēju norādīt apdrošināšanas summu naudas vērtībā no 100 € līdz 2500 € bez nepieciešamiem summas pamatojumiem²³. Pēc būtības veidojas pretruna, jo tiek piemērots summu apdrošināšanas princips kā tas ir personu apdrošināšanā atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 55.panta trešajai daļai, kas pēc likuma nebūtu piemērojams īpašuma apdrošināšanai.

Pirmā apdrošinātāja piedāvājuma gadījumā veidojas situācija, kurā par bezšķirnes dzīvnieka nāvi vai pazušanu apdrošinātais varētu pieteikt niecīgu apdrošināšanas atlīdzību vai pat nevarētu pieteikt apdrošināšanas atlīdzību, ja bezšķirnes dzīvnieks ir iegūts bez maksas. Šāda situācija ir atbilstoša kompensācijas principam, tomēr nonivelē dzīvnieka kā būtnes vērtību jeb “patieso vērtību” (*actual value* – angļu val.), kas dzīvnieka īpašniekam varētu būt

²⁰ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 169.lpp.

²¹ Ibid 171.lpp.

²² AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

²³ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

nepieņemami, jo arī bezšķirnes dzīvnieka nāves gadījumā patiesībā nav iespējams konstatēt tā īpašniekiem atlīdzināmos zaudējumus. Patiesās vērtības noteikšana ir nozīmīga, kad apdrošinātais dzīvnieks ir iegūts bez maksas, maksu nevar pierādīt vai arī tā cena neatbilst tā patiesajai vērtībai, raugoties uz dzīvnieka īpašajām spējām vai sasniegumiem, kas dzīvniekam ir iemācītas ieguldot darbu un līdzekļus²⁴. Šādā veidā dzīvnieka dzīvība un fiziskais stāvoklis dzīvības un nelaimes gadījumu apdrošināšanā varētu tikt uzlūkots kā nemantisks objekts, pēc analogijas kā tas ir personu apdrošināšanā²⁵, jo risks “dzīvnieka nāve vai pazušana” viena apdrošinātāja gadījumā jau aktuāli tiek uzlūkots pēc summu apdrošinājuma principa. Tomēr, lai šāda pieeja mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā sakristu ar Apdrošināšanas līguma likuma regulējumu, būtu nepieciešams izveidot speciālo regulējumu mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā, piemēram, papildinot Apdrošināšanas līguma likumu ar X nodaļu Dzīvnieku apdrošināšana un mainīt dzīvnieku juridisko statusu.

Dzīvnieki ietilpst kategorijā “ķermeniska, kustama lieta” kā tas izriet no Civillikuma 841. un 842.panta, tomēr atšķirībā no jebkura cita īpašumtiesību objekta, dzīvnieks var slimot un par tā dzīvības funkciju izbeigšanos sauc nāvi jeb *exitus letalis*, tāpat kā cilvēkiem. Mājas (istabas) dzīvnieki ir bieži vien tik ļoti pietuvināti ģimenes locekļu statusam, ka arvien vairāk publisku vietu (restorāni, viesnīcas) ir atvērtas apmeklētājiem, kas vēlas ņemt līdzi savus suņus un kaķus²⁶, aviokompānijas piedāvā lidojumu laikā dzīvniekiem iespēju lidot lidmašīnas salonā nevis tikai bagāžas nodalījumā²⁷, dzīvniekiem tiek izveidotas kapsētas ar individuālām kapu kopiņām, piemiņas plāksnēm un pieminekļiem, izvadīšanas procesu un kapu kopšanas pielīgšanu, analogiski kā tas ir cilvēku apbedīšanas vietās²⁸. Itālijā tiesa vairākos spriedumos ir atzinusi, ka dzīvnieks ir īpašumtiesību objekts, kas spēj just un kam ir intereses, kuras ir vērtā nemamas laulības šķiršanas lietu lemšanā attiecībā uz aizbildņa noteikšanu dzīvniekam²⁹. Arī Mičiganas Universitātes juridiskās fakultātes profesors Deivids Favre (*David Favre*) izstrādājis vairākus zinātniskos pētījumus par dzīvnieku tiesībām un redzējumu, kā tās vajadzētu attīstīt nākotnē. Profesors piedāvāja dzīvniekus klasificēt kā dzīvo īpašumu, kas nozīmē, ka dzīvnieki ir ķermeniskas, kustamas, dzīvas lietas, kas nav cilvēki, bet kam piemīt iedzimtas intereses savas labklājības un eksistences uzturēšanā. Līdzīgi kā cilvēkiem, dzīvnieku interesēs ir dzīvot,

²⁴ Fershtman J.I., Ocrant Y.C. Animal Law for Insurance Lawyers. Tort Trial & Insurance Practice Law Journal, Fall 2019 (54:3) pp.948. Pieejams: <https://www.hinshawlaw.com/assets/htmldocuments/Articles/ABA-TIPS%20%20Article%20Animal%20Law%20for%20Insurance%20Lawyers.pdf> [aplūkots 20.05.2022.]

²⁵ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 171.lpp.

²⁶ Suņiem draudzīgo vietu reģistrs. Pieejams: <https://www.arsuni.lv> [aplūkots 29.04.2022.]

²⁷ Travelling with pets: <https://www.airbaltic.com/en/travelling-with-pets> [aplūkots 29.04.2022.]

²⁸ Dzīvnieku kapsēta Citi medību lauki. Pieejams: <https://www.dzivniekukapi.lv/kapseta/cenas/> [aplūkots 29.04.2022.]

²⁹ Fossati P. Protecting Interests of Animals in Custody Disputes: Italian Caselaw Outpaces Italian and European Union Legislation. Brill 2020, p. 1-18. DOI: <https://doi.org/10.1163/15685306-00001731>

socializēties, ēst, reproducēties un kustēties. Dzīvās lietas statuss pamatots tikai attiecībā uz mājdzīvniekiem (*companion animals* - angļu val.)³⁰. Krimināllikuma 230.pantā noteiktā kriminālatbildība par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem un 230.¹ pantā paredzētā kriminālatbildība par dzīvnieku turēšanas noteikumu pārkāpšanu ir ierindoti Krimināllikuma XX nodaļā, kas aptver noziedzīgus nodarījumus pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību nevis XVIII nodaļā, kas aptver noziedzīgus nodarījumus pret īpašumu. Citastarp ar terminu “dzīvnieki” domājot lauksaimniecības dzīvniekus, mājdzīvniekus, nebrīvē turētos savvaļas dzīvniekus un savā dabiskajā vidē esošus dzīvniekus³¹.

No iepriekšminētā izriet autores secinājums, ka, īstenojot summu apdrošinājuma elementus dzīvnieku apdrošināšanā, rodas pretrunas ar Apdrošināšanas līguma likumu, kas nepieļauj summu apdrošinājuma piemērošanu attiecībā uz īpašumu. Tāpēc ir priekšlikums mainīt Latvijā dzīvnieku (ar to domājot Krimināllikuma 230.panta komentāros minētos dzīvniekus) tiesisko statusu no lietas uz dzīvu būtni - kā tas ir daudzās valstīs³², piemēram, Francijas Civilkodeksā, kur dzīvniekus definē kā jutīgas, dzīvas būtnes³³ vai Vācijas Civilkodeksā, kas definē, ka dzīvnieki nav lietas³⁴. Tas veicinātu apdrošināšanas tiesībās dzīvnieka kā būtnes vērtības izpratni, un tādā veidā varētu saskatīt līdzības, kas tuvina dzīvnieku apdrošināšanu personu apdrošināšanai – jo tā attiecas uz dzīvām būtnes. Sekojoši pēc līdzības kā dzīvības apdrošināšanā, kur patieso cilvēka vērtību nevar noteikt, un veselības apdrošināšanā cilvēkiem³⁵, varētu izmantot summu apdrošinājuma principu arī apdrošinot dzīvniekus.

³⁰ Krisch E., McDonald J., Jones C., Fagan J. M. Personal Pet Prenuptials. Assuring that the Property of Companion Animals is Rightfully Cared for in the Event of a Couple's Separation. (2014) Pieejams: <https://rucore.libraries.rutgers.edu/rutgers-lib/48024/PDF/1/> [aplūkots: 20.05.2022.]

³¹ Liholaja. V., Krastiņš U. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.

³² Auffret van der Kemp T. To which animals does animal welfare apply in law and why? Hild S. & Schweitzer L. (Eds), *Animal Welfare: From Science to Law*, 2019, pp.47-56.

³³ Code civil. Livre II : Des biens et des différentes modifications de la propriété. Articles 515-14. Pieejams: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000030250342/ [aplūkots 12.05.2022.]

³⁴ Bürgerliches Gesetzbuch. Abschnitt 2. Sachen und Tiere, 90a Tiere. Pieejams: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p0272 [aplūkots 12.05.2022.]

³⁵ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 244.lpp.

2. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIKA APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA BŪTISKĀS SASTĀVDAĻAS

2.1. Apdrošināšanas objekts

Lai arī mājas (istabas) dzīvnieku jēdziens sevī ietver kaķus, suņus un mājas seskus³⁶, Latvijā apdrošināšana tiek piedāvāta tikai suņiem un kaķiem. Latvijā apdrošinātāji definējot apdrošināšanas objektu apdrošināšanas noteikumos ir lakoniski, piemēram, “Apdrošināšanas objekts – apdrošināšanas polisē norādītais objekts³⁷” vai “Apdrošināšanas objekts vai apdrošinātais dzīvnieks – apdrošināšanas polisē norādītais dzīvnieks³⁸”. Tātad mājas (istabas) dzīvnieka apdrošināšanas polise tiek izstrādāta katram dzīvniekam individuāli, apdrošināšanas noteikumos pirmšķietami nekategorizējot apdrošināšanas objektu pēc sugas, šķirnes, vecuma, pielietojuma u.tml. pazīmēm.

Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana ir speciālā apdrošināšana, kur apdrošināšanas objekts atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta astotajam punktam ir īpašuma apdrošināšana jeb mājas (istabas) dzīvnieks. Apdrošināšanas pieteikuma aizpildīšanā standartā apdrošinātājs lūdz nelielā anketā norādīt dzīvnieka sugu (kaķis vai suns), šķirni un vecumu. Ne likums, ne apdrošinātāji Latvijā neizšķir atsevišķi apdrošināšanas objektu kā mājas (istabas) dzīvnieku, ko izmanto komerciālos nolūkos (darbam) apdrošināšanu no laiska mājas mīluļa apdrošināšanas. Tas ir nozīmīgi no dzīvnieka iegādāšanās vērtības aspekta, jo augsti apmācīta izmeklēšanas dienestu suņa vērtība svārstās no 5000 līdz 200 000 €³⁹. Šī vērtība būtu vērā ņemama apdrošināmā riska “nāve” iestāšanās gadījumā un tai sekojošā apdrošināšanas atlīdzības izmaksāšanā. Tā, piemēram, abi aplūkoti Lielbritānijas apdrošinātāji no potenciālā apdrošināšanas objektu loka izslēdz suņus un kaķus, kurus lieto darbam, biznesam, komerciālos nolūkos, pavairošanai vai kā citādi īpaši apmāca, lai tie varētu pildīt speciālus uzdevumus, kas šos dzīvniekus atšķirtu no vienkārša mājas mīluļa, tostarp suņus, ko izmanto medībās, cīņu dzīvniekus u.tml.⁴⁰.

³⁶ MK noteikumi Nr.491. Par Mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību. 1.punkts. [aplūkots 23.04.2022.]

³⁷ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

³⁸ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

³⁹ K10 darba suņu audzētavas oficiālā interneta vietne: K10 Workingdogs B.V. Holland. Pieejams: <https://k10workingdogs.com/green-dogs/> [aplūkots 23.04.2022.]

⁴⁰ Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). 7 General Policy Exclusions [continued], pp. 25.-26. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

Lai arī vispārējā regulējumā jeb Apdrošināšanas līguma likumā nav noteiktas konkrētas dzīvnieka vecuma robežas, kādā tas ir apdrošināms, tomēr apdrošinātāji Latvijā piedāvā mājas (istabas) dzīvniekus apdrošināt atšķirīgos vecumos - no sešiem mēnešiem līdz desmit gadiem⁴¹, no mūža pirmās dienas līdz astoņu gadu vecumam, ko gan beidzamajā gadījumā apdrošinātājs Mājdzīvnieku apdrošinātāju noteikumos nenorāda⁴², taču tas atklājas aizpildot tiešsaistē īsu anketu, kurā tostarp jānorāda dzīvnieka vecums. Izvēloties vecumu virs 8 gadiem, parādās apdrošinātāja noteikts nosacījums dzīvnieka vēlamajam vecumam.

Starp apdrošinātājiem ir novērojamas atšķirības apdrošināšanas polises darbībai attiecībā uz apdrošināmo objektu, proti, viens apdrošinātājs piedāvā apdrošināt par konkrētu apdrošināšanas prēmiju apdrošināšanas objektu, ja tas atrodas tikai Latvijā, bet par augstāku apdrošināšanas prēmiju apdrošināšanas objekts būs apdrošināts arī atrodoties Baltijas valstīs, taču par vēl lielāku prēmiju apdrošināšanas objektu apdrošinās visā Eiropā. Savukārt otrs apdrošinātājs piedāvā apdrošināt dzīvnieku neatkarīgi no tā atrašanās vietas Eiropā, galvenais nosacījums ir, lai atrašanās ārpus Latvijas teritorijas būtu ceļojuma ietvaros jeb periodā, kas nepārsniedz 30 dienas⁴³.

Lai Latvijā dzīvnieku apdrošinātu, tam nav obligāti jābūt identificētam ar mikroshēmu un reģistrētam Lauksaimniecības datu centrā, kā to nosaka MK noteikumi nr. Nr.491 5.punkts. Prioritāte pār šo publisko tiesību normu, dzīvnieku apdrošinot, ir lai apdrošināšanas ņēmējam būtu apdrošināmā interese. Tomēr apdrošinātāji anketā uzdod jautājumu par dzīvnieka identifikāciju, jo tas maina apdrošināšanas prēmijas apmēru mēnesī. Dzīvnieka identifikācija un reģistrācija paver iespēju ne vien atrast dzīvnieka īpašnieku tā pazušanas gadījumā, bet arī tiešsaistē pārliedzināties par dzīvnieka vakcinācijas statusu un vecumu⁴⁴, pretējā gadījumā patiesībā nav īsti zināms, kāds objekts tiek apdrošināts. Neidentificētu dzīvnieku apdrošināšanai teorētiski varētu būt negatīvas sekas, tomēr Latvijas tiesu praksē šādu gadījumu vēl nav bijis.

Francijas apdrošinātājs *Santévet* piedāvā atsevišķu apdrošināšanas produkciju, kas atšķiras pēc apdrošināšanas objekta – suns vai kaķis vecumā no diviem mēnešiem līdz piecu gadu vecumam, bet atsevišķām šķirnēm līdz astoņu gadu vecumam⁴⁵, mājas sesks trīs mēnešu

⁴¹ K10 darba suņu audzētavas oficiālā interneta vietne: K10 Workingdogs B.V. Holland. Pieejams: <https://k10workingdogs.com/green-dogs/> [aplūkots 23.04.2022.]

⁴² Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁴³ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIEKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁴⁴ MK noteikumi Nr.491. Par Mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību. 9.punkts. [skatīts 23.04.2022.]

⁴⁵ ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. *Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS.* Pieejams:

līdz divu gadu vecumā, jūrascūciņas, truši un šinšillas trīs mēnešu līdz trīs gadu vecumā, papagaiļi trīs mēnešu līdz desmit gadu vecumā⁴⁶ (salīdzinājumam, Latvijā eksotiskos dzīvniekus šobrīd nav iespējams apdrošināt). Būtiski, ka apdrošināšanas piedāvājumā suņiem un kaķiem apdrošināmajam objektam ir jābūt identificētam ar tetovējumu vai ar zemādā implantētu mikroshēmu. Apdrošināšanas polises darbība ir Francijas teritorijā un ārzemēs, ja apdrošināšanas objekts atrodas ārpus Francijas teritorijas (jebkur pasaulē) ne ilgāk kā trīs mēnešus⁴⁷ vai citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, Šveicē, Norvēģijā vai Lielbritānijā vienu gadu⁴⁸. Apdrošināšanas sabiedrība *Agria Assurance* nosaka apdrošināšanas objekta vecumu no 6 nedēļām līdz suņa dzīves beigām atkarībā no suņa šķirnes. Apdrošinātājs tās sadala 3 kategorijās pēc maksimālā apdrošināšanas vecuma konkrētai šķirnei, kas ir balstīts uz specifisku aprēķināto vidējo mūža ilgumu, tā piemēram, līdz 8 gadu vecumam iespējams apdrošināt sanbernārus, Bernes ganu suņus, leonbergerus, ņūfaundlendus, īru kurtus u.c.; līdz 12 gadu vecumam var apdrošināt Ķīnas cekulainos suņus, špicus, papilonus, Džeka Rasela terjerus u.c., bet līdz 10 gadu vecumam var apdrošināt visas pārējās suņu šķirnes, kas nav minētas kategorijās līdz 8 un līdz 10 gadiem⁴⁹. Starp Francijā pieejamajiem apdrošināšanas komersantiem, šis ir vienīgais, kas piedāvā šādu iespēju, kas pēc veiktās aptaujas rezultātiem norāda, ka varētu interesēt arī dzīvnieku īpašniekus Latvijā, jo vairāki cilvēki veiktajā aptaujā norādīja apdrošinātāju atteikumu apdrošināt dzīvniekus pēc noteikta vecuma⁵⁰. Apdrošināšanas piedāvājumi un līgumi saturiski un formāli tiek sagatavoti atbilstoši Francijas vispārīgajam apdrošināšanas regulējumam jeb Apdrošināšanas kodeksam⁵¹.

Lielbritānijas apdrošinātājs *ManyPets* piedāvā apdrošināt suņus un kaķus jebkurā vecumā, tomēr ir paaugstināta apdrošināšanas prēmija dzīvniekiem, kas ir vecāki par 9 gadiem, augstāks pašrīks (aprēķināms procentos) un atsevišķi riski, kurus neapdrošina saistībā ar dzīvnieka vecumu. Apdrošināmajiem suņiem ir jābūt identificētiem, bet kaķus piedāvā apdrošināt arī bez identifikācijas jeb implantētas mikroshēmas. No apdrošināmo objekta loka

<https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

⁴⁶ *ASSURANCE SANTÉVET NAC (NOUVEAUX ANIMAUX DE COMPAGNIE), Dispositions Générales* Référence : CDA062016P0595 – juin 2016. Pieejams:

<https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-NAC.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

⁴⁷ *ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. Dispositions Générales* Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. *CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS.* Pieejams:

<https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

⁴⁸ *Agria Assurances pour Chiens.* A.3 punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

⁴⁹ *Ibid.* D.8.2., D.2. punkts.

⁵⁰ Skatīt 1. pielikumu.

⁵¹ *Code des Assurances.* Pieejams: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006073984/> [aplūkots 26.04.2022.]

izslēgti dzīvnieki, par kuriem ir informācija, ka tie ir iepriekš sakoduši vai uzbrukuši citam dzīvniekam vai cilvēkam⁵². Otrs aplūkots Lielbritānijas apdrošinātājs *Napo Limited* apdrošina suņus un kaķus no 4 nedēļu vecuma līdz 15 gadiem, kuri kā mājas mīluļi ar to īpašniekiem dzīvo Apvienotajā Karalistē, taču no apdrošināmo objektu loka ir izslēgti kaķi, kuru izcelsme saistīta ar savvaļas kaķu šķirnēm (Savannas kaķi) vai tīršķirnes vai krustotus dzīvniekus ar Āzijas leopardkaķi. Abi Lielbritānijas aplūkoti apdrošinātāji neapdrošina 1991.gada Bīstamo suņu likumā minētās agresīvo suņu šķirņu pārstāvjus – pitbulterjerus, tosa inu, Argentīnas dogus, Brazīlijas filu⁵³ un jebkurus ar šīm šķirnēm saistītos krustojumus⁵⁴. *Napo Limited* apdrošināšanas polisēs noteikts, ka apdrošināšanas ņēmējam nedrīkst būt noteikts aizliegums turēt dzīvniekus. Šāds punkts drīzumā varētu būt aktuāls arī apdrošināšanas polisēm Latvijā saistībā ar Krimināllikuma 230.panta grozījumiem, kas stājušies spēkā 2022.gada 4.maijā, kur par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem var noteikt aizliegumu konkrētajai personai turēt dzīvniekus⁵⁵.

2.2. Apdrošināmā interese

Atbilstoši Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas otrajam punktam, apdrošināšanas līgumu var slēgt persona savā labā vai trešo personu labā, t.i., par kādai trešajai personai (laulātajam, radniekam, valstij u.tml.) piederošu dzīvnieku, un šajā gadījumā apdrošināšanas atlīdzību apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā ir tiesīgs prasīt un saņemt apdrošinātais jeb trešā persona, kurai ir apdrošināmā interese⁵⁶. Apkopojot terminus no Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas ceturta un divpadsmitā punkta a apakšpunkta, apdrošināmā interese ir līgumā norādītā apdrošinātā vai pēc apdrošināšanas līguma nosakāmā persona, kurai ir subjektīvā interese apdrošināšanas objekta apdrošināšanā jeb neciest zaudējumus apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā. Tieši šai personai tiks izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība, iestājoties apdrošinātajam riskam. Apdrošināmā interese piemīt dzīvnieka īpašniekam, personai, kas pavada laiku ar dzīvnieku (lietotājam) vai īpašnieka ģimenes loceklim. Nepastāvot apdrošināmajai interesei apdrošināšanas ņēmējs varētu apzināti bojāt apdrošināmo objektu vai to iznīcināt, lai tādā veidā saņemtu apdrošināšanas atlīdzību, kas ir pretēji sabiedriskajai kārtībai (*ordre publique*). Apdrošināmā interese norāda uz apdrošinātā

⁵² ManyPets Policy summary. A comparison of our policies. Pieejams:

<https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/policy-summary-2022-02.pdf> [aplūkots 18.05.2022.]

⁵³ Dangerous Dogs Act 1991, c. 65, Section 1. Pieejams:

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/65/section/1> [aplūkots 19.05.2022.]

⁵⁴ Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). 7 General Policy Exclusions [continued]. 25.-26.pp. Pieejams:

https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁵⁵ Krimināllikums: LV likums. Pieņemts 17.06.1998. [04.05.2022. red.]

⁵⁶ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183).

patiesu vēlmi saglabāt apdrošināto objektu⁵⁷. Nepastāvot apdrošināmajai interesei apdrošināšanas līgums nav spēkā pilnībā vai daļā,⁵⁸ un apdrošinātājam ir tiesības atteikt pilnībā vai daļēji apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījumu⁵⁹. Arī apdrošinātāji Latvijā apdrošināšanas noteikumos min apdrošināmo interesi kā vienu no apdrošinātā pazīmēm⁶⁰. Lielbritānijas apdrošinātājs *Napo Limited* un *ManyPets* pieļauj par apdrošināšanas ņēmēju būt tikai dzīvnieka īpašnieku⁶¹. Tātad šo apdrošinātāja ieskatā, apdrošināmā interese attiecībā uz konkrēto dzīvnieku var būt tikai tā reģistrētajam īpašniekam⁶² - nepieciešams konstatēt kā ekonomisko tā juridisko interesi, tāpēc apdrošināšanas līgumu nevar slēgt trešās personas labā⁶³.

2.3. Apdrošinājuma summa

Apdrošinājuma summa norāda uz apdrošinātāja saistību apmēru apdrošināšanas atlīdzības izmaksāšanai un katra apdrošinātā riska vērtību vai tā aprēķināšanas noteikumus⁶⁴. Apdrošinājuma summas apmēram ir nozīme nosakot apdrošināšanas prēmiju, tāpēc mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāji Latvijā piedāvā apdrošinājuma ņēmējiem izvēlēties apdrošinājuma summu dzīvnieka nāves vai pazušanas gadījumā – viena apdrošinātāja gadījumā lūdzot arī pamatot šādas summas apmēru ar pirkuma līgumu vai dzīvnieka tirgus vērtību kā naudas summu, par kādu var iegādāties tādas pašas šķirnes dzīvnieku, ar līdzvērtīgiem ciltsrakstiem, taču otrs apdrošinātājs nelūdz summas pamatojumu, kas pēc būtības atbilstu summu apdrošinājumam⁶⁵. Lai novērtētu apdrošinājuma summu, apdrošināmo risku vērtē kopsakarā ar potenciālā kaitējuma apmēru. Kaitējuma apmēru izsaka finansiālā lielumā, par kādu samazinās apdrošinātās personas mantiskais stāvoklis saistībā ar apdrošinātā dzīvnieka

⁵⁷ Loshin J. Insurance Law's Hapless Busybody: A Case Against the Insurable Interest Requirement. The Yale Law Journal 117 (2007-2008), p.474-480. Pieejams: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/ylr117&div=18&id=&page=> [aplūkots 14.05.2022.]

⁵⁸ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183) 16.panta pirmā daļa.

⁵⁹ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 87.lpp.

⁶⁰ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 1.3.punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁶¹ ManyPets Complete 15K Policy. 8.-9.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

⁶² Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.5. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁶³ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 76.lpp.

⁶⁴ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183)

⁶⁵ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

ārstēšanas izdevumiem vai jauna līdzvērtīga dzīvnieka iegādes vērtību⁶⁶. Pieņemams, ka apdrošināšanas tiesību ieskatā dzīvniekam piemīt atvietošanas mantas raksturs, jo tā pazušanas vai nāves gadījumā apdrošinātāji piedāvā apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, ko pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas izvēlēties apdrošinājuma ņēmējs un ko akceptējis apdrošinātājs, kas var atbilst reālajai dzīvnieka iegādes vērtībai, būt zemāka vai pārsniegt to, lai potenciāli ar šādu summu segtu pilnībā vai daļēji īpašniekam jauna dzīvnieka iegādi esošā dzīvnieka zaudējuma gadījumā⁶⁷.

Arī attiecībā uz noteikumiem par apdrošināšanas summu apdrošinātājiem Latvijā ir dažādi piedāvājumi - tiek piedāvāts atlīdzināt veterinārmedicīniskos izdevumus 100€ vērtībā gadā un noteikta apdrošināšanas summa kopumā, nediferencējot sīkāk atsevišķus apdrošināmos riskus⁶⁸. Savukārt otrs apdrošinātājs pēc tabulas principa ir noteicis apdrošinājuma summas, kuru apmērā kompensēs zaudējumus, kas radušies iestājoties dažādiem apdrošināšanas riskiem, piemēram, nosaka apdrošināšanas atlīdzības griestus ārstēšanas izdevumu atlīdzībai, zobu ārstēšanai, kas nepieciešama saslimšanas vai nelaimes gadījuma rezultātā, paziņojuma un atlīdzības par atrašanu izmaksu atlīdzināšanu, zādzību, nolaupīšanu vai pazūšanu, nāvi, medību vai dienesta suņa prasmju zuduma atlīdzību⁶⁹.

Apdrošinātājs *Santévet* piedāvā noteiktu apdrošināšanas summu gadā, kura paredzēta veterinārmedicīnisko pakalpojumu atlīdzībai atbilstoši kompensācijas principam, nediferencējot konkrētu apdrošināšanas summu sadalījumu pēc noteiktiem apdrošināmajiem riskiem⁷⁰. Apdrošinātāji Francijā piedāvā apdrošināt dzīvnieka pāragras nāves riska iestāšanos pēc apdrošināšanas ņēmēja izvēles, no kā būs atkarīga apdrošināšanas prēmija. Šī riska apdrošināšanai dzīvniekam atkarībā no tā šķirnes ir jābūt septiņus līdz desmit gadus vecam un nāves faktu ir obligāti jākonstatē veterinārārstam. Ar konkrēto apdrošināšanas summu paredzēts atlīdzināt ar dzīvnieka nāvi saistītos izdevumus un jauna mājas (istabas) dzīvnieka iegādi. Apdrošināšanas summa attiecībā uz šo risku ir fiksēta vai arī var būt konkrēti pielīgta, atkarībā no apdrošināšanas prēmijas, kuru apdrošināšanas ņēmējs ir piekritis maksāt⁷¹. No iepriekš

⁶⁶ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁶⁷ Civillikums: LR likums. Valdības Vēstnesis, Nr. 44, 1937.gada 24.februāris. 1779.pants.

⁶⁸ Skatīt 3.pielikumu.

⁶⁹ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁷⁰ ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS. Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

⁷¹ *Agria Assurances pour Chiens*. J.6, L.7 punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

minētā secināms, ka apdrošināšanas summa dzīvnieka nāves riska iestāšanās gadījumā Francijā ir balstīta uz kompensācijas principu.

Apdrošinātājs *Napo Limited* un *ManyPets* piedāvā noteiktu apdrošinājuma summu gadā, kura atbilstoši tabulas principam sadalīta konkrētu risku segšanai. Apdrošinājuma summu izmaksā atbilstoši tabulas principam, nepārsniedzot katram riskam noteikto maksimālo apdrošinājuma summu gadā⁷². Attiecībā uz dzīvnieka pazušanas vai nozagšanas riska iestāšanos, apdrošinātājs *ManyPets* līdzīgi kā apdrošinātājs *if* Latvijā garantē paziņojumu izlikšanas izdevumus, tomēr papildus piedāvā atlīdzības izmaksāšanu dzīvnieka atgūšanai līdz divām reizēm no tā tirgus vērtības. Savukārt, ja pazudušais vai nozagtais apdrošinātais dzīvnieks nebija nopirkts, apdrošinātājs piemeklēs aptuveno dzīvnieka tirgus vērtību un atlīdzinās to līdz dubultam apjomam tā atradējam, par dzīvnieka atgriešanu⁷³.

Autores ieskatā, ja mājas (istabas) dzīvniekus Latvijā definētu kā būtnes, (tā kā daudzi dzīvnieku īpašnieki savu dzīvnieku uzlūko kā ģimenes locekli, kas to atšķir no jebkuras citas ķermeniskas lietas) un, konstatējot jau reāli pastāvošu viena apdrošinātāja Latvijā piedāvātu summu apdrošinājumu attiecībā uz dzīvnieka nāves vai pazušanas risku, tad iespējams varētu paplašināt summu apdrošināšanas tvērumu arī uz mājas (istabas) dzīvniekiem, kā tas ir personu apdrošināšanā⁷⁴, arī uz citiem apdrošināmajiem riskiem, piemēram, viegla trauma, smaga trauma u.tml. To varētu iekļaut Apdrošināšanas līguma likuma X nodaļas Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana 64.pantā (pēc analogijas ar Apdrošināšanas līguma likuma 55.pantu):

“64.pants
Puses apdrošināšanas līgumā var paredzēt, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošinājuma summu vai citu apdrošināšanas līgumā paredzēto summu, kuras apmērs vai apmēra aprēķināšanas noteikumi ir paredzēti, noslēdzot apdrošināšanas līgumu. Šādos gadījumos nepiemēro šā likuma 42. pantā noteikto kompensācijas principu.”

2.4. Apdrošināšanas prēmija

Latvijā mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana ir spēkā no līgumā norādītā apdrošināšanas perioda pirmās dienas, bet ne agrāk kā brīdī, kad ir samaksāta apdrošināšanas

⁷² Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.5. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁷³ ManyPets Complete 15K Policy. 45.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

⁷⁴ Personīgā apdrošināšana. Pieejams: https://www.seb.lv/privatpersonam/apdrosinasana/personiga-apdrosinasana?utm_campaign=termlife_insurance&utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_content=569675079054&utm_term=veselibas%20apdrosinasana&utm_cmpname=termlife_insurance_generic&utm_segment=private&utm_m=p&utm_language=lv&s_kwcid=AL!1165313!569675079054!p!!g!!veselibas%20apdrosinasana [aplūkots 14.05.2022.]

prēmija vai tās pirmā daļa pilnā apmērā. Tādā veidā mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanai ir reālīguma raksturs⁷⁵ - apdrošināšanas prēmija tiek maksāta pirms apdrošināšanas perioda. Aplūkotās apdrošināšanas sabiedrības piedāvā apdrošināšanas prēmiju maksāt vienā maksājumā vai to sadalīt pa mēnešiem uz apdrošināšanas periodu – 1 gadu. Arī visiem aplūkotajiem ārvalstu apdrošinātājiem apdrošināšanas prēmiju apmaksas kārtība ir līdzīga.

Apdrošināšanas sabiedrības Latvijā piedāvā atšķirīgas apdrošināšanas prēmijas par mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu. Prēmijas apmērs atkarīgs no dzīvnieka sugas, šķirnes, vecuma, izvēlēta apdrošināšanas plāna un dzīvnieka identifikācijas statusa. Piemēram, viena no apdrošināšanas kompānijām piedāvā trīs dažādas apdrošināšanas plānus “Mini”, kas darbojas tikai Latvijas teritorijā, “Pamata”, kas darbojas Baltijas valstu teritorijā un “Super”, kas darbojas visā Eiropas Savienībā. Apdrošināšanas prēmija mainās, atkarībā no apdrošinājuma ņēmēja izvēlēta atlīdzības apmēra mājas (istabas) dzīvnieka pazušanas vai nāves gadījumā, kur apdrošinātājs piedāvā izvēlēties atlīdzību no 100 līdz 2500 €. Jo lielāka būs apdrošinājuma summa, jo augstāka cena būs apdrošināšanas prēmijai. Attiecīgi, piemēram, izvēloties nāves vai pazušanas riska iestāšanās gadījumā atlīdzību 100€ apmērā apdrošināšanas prēmija būs zemāka nekā tādu pašu parametru dzīvniekam izvēloties apdrošināšanas šī riska iestāšanās gadījumā 2500 € apmērā⁷⁶.

Ja apdrošināšanas objekts nav identificēts ar mikroshēmu, apdrošināšanas prēmijas maksa paaugstinās. Arī apdrošinātāji Francijā piedāvā dažādus apdrošināšanas plānus mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanai, kas atšķiras pēc apdrošināmajiem riskiem un cenas, tomēr dzīvniekus bez identifikācijas apdrošināt nepiedāvā⁷⁷. Aplūkotie Lielbritānijas mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāji arī piedāvā dažādus apdrošināšanas plānus pēc principa – jo augstāka apdrošinājuma summa, jo lielāka apdrošināšanas prēmija⁷⁸. Apdrošinātājs *ManyPets* piedāvā atmaksāt 20% no gada prēmijas apjoma, ja gada laikā netiek pieteikts neviens apdrošināšanas atlīdzības pieteikums⁷⁹. Šāda pieeja varētu motivēt apdrošināšanas ņēmēju turpināt apdrošināt savu dzīvnieku, arī tad, ja apdrošināšanas periods ir pagājis bez apdrošināto risku iestāšanās un varētu būt rekomendējama arī apdrošinātājiem Latvijā.

⁷⁵ Balodis K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007. 183.lpp.

⁷⁶ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁷⁷ *Agria Assurances pour Chiens*. D.4 punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

⁷⁸ Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.3. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁷⁹ *ManyPets Complete 15K Policy*. 24.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

Apkopojot aptaujas rezultātus, 50% mājas (istabas) dzīvnieku īpašnieki par apdrošināšanu mēnesī būtu gatavi maksāt līdz 10 € mēnesī, 17,7% maksātu 10-20 € mēnesī, 1,5% būtu gatavi uz lielāku mēneša maksu par 20 € mēnesī, bet 25,4% atbildēja, ka cena nav izšķiroša, galvenais, lai apdrošinātājs atlīdzina pēc iespējas daudzveidīgākus risku iestāšanās gadījumus. 2% aptaujāto atsevišķos komentāros norādīja, ka maksātu līdz 5 € mēnesī, bet 3,4% aptaujāto minēja nepieciešamību skatīt konkrētu apdrošināšanas piedāvājumu⁸⁰.

2.5. Apdrošināmie riski

Ar risku apdrošināšanas tiesībās definē no apdrošinātā gribas neatkarīgu, nevēlamu notikumu, kurš varētu iestāties nākotnē⁸¹. Risks ir nākotnes notikumu nenoteiktība, kas personai var nodarīt kaitējumu. Apdrošināmais risks ir risks, ko var apdrošināt un par kuru var slēgt apdrošināšanas līgumu mājas (istabas) dzīvnieka apdrošināšanai. Riskam, lai to varētu apdrošināt, ir jāpamatojas uz nejaušu gadījumu jeb, ka tā iestāšanās nebija pakļauta ieinteresēto personu (apdrošināšanas ņēmēja, labuma guvēja, apdrošinātā) ietekmei vai darbībām, un nenoteiktību jeb, ka nav paredzams, vai noteiktais risks iestāsies plānotajā apdrošināšanas periodā. Apdrošināmajiem riskiem ir obligāti jābūt ierakstītiem apdrošināšanas polisē atbilstoši apdrošināšanas tiesību pamatprincipam “bez apdrošinātā riska nav apdrošināšanas”⁸².

Apkopojot apdrošinātāju piedāvājumu Latvijā apdrošināmie riski ir sekojoši: ārstēšanas izdevumi, zobu ārstēšana saslimšanas vai nelaimes gadījuma rezultātā, paziņojuma un atlīdzības par atrašanu izmaksas, zādzība, nolaupīšana, pazušana, medību vai dienesta suņa prasmju zudums, mājdzīvnieka kaitējums trešajām personām, ceļojuma atcelšanas izmaksas mājdzīvnieka slimības vai traumas dēļ, nāve slimības, negadījuma, uguns, dabas stihisko postījumu vai trešo personu ļaunprātīgas rīcības dēļ⁸³. Slimības risks ietver slimības jeb kā to definē pats apdrošinātājs: “apdrošinātā dzīvnieka organisma funkciju traucējumi, kuru novēršanai nepieciešama veterinārā speciālista aprūpe un kas saskaņā ar šiem apdrošināšanas noteikumiem netiek kvalificēta kā negadījums vai izņēmums, par ko netiek atlīdzināti zaudējumi;”, kā arī dzemdību palīdzību, ko definē kā dzemdību vai pēcdzemdību periodā

⁸⁰ skat. 1.pielikumu

⁸¹ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183) 1.panta pirmās daļas trīspadsmitais punkts.

⁸² Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 87.lpp.

⁸³ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams:

<https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

apdrošinātajam dzīvniekam radušās komplikācijas⁸⁴. Tomēr konkrētais apdrošinātājs jau apdrošināšanas noteikumu 5.14. punktā izslēdz dzemdību palīdzību no apdrošināmo risku saraksta. Veidojas pretrunas apdrošināšanas noteikumos, jo tiek apstiprināts, ka slimības riski, tostarp dzemdību komplikācijas ir apdrošināmo risku tvērumā, bet sekojoši to izslēdz⁸⁵.

Sekojošai risku definēšanai apdrošināšanas noteikumos nozīmīga ir noteikumu pirmā sadaļa “noteikumos lietotie termini”. Nelaiemes gadījumu risku apdrošinātāji Latvijā definē atšķirīgi - apdrošinātā dzīvnieka ķermeņa audu un orgānu traumatisks bojājums tiešas, ārējas (mehāniskas, termiskas, ķīmiskas, elektriskas) iedarbības dēļ, kā arī nejauša akūta saindēšanās ar indīgiem augiem vai ķīmiskām vielām (rūpnieciskām vai sadzīves)⁸⁶. Definējums ir vispārīgs, ir akcentētas sekas, kas rodas dzīvniekam, bet netiek minēta dzīvnieka nāves iestāšanās nelaiemes gadījuma rezultātā, kā arī attiecībā uz dzīvnieka ķermeņa audu bojājumu nav noteikts tā rašanās neparedzētais raksturs. Šī paša apdrošinātāja piedāvātajā fizisko personu nelaiemes gadījumu apdrošināšanā neparedzamība un nāves risks ir uzsvērts vairāk, proti, nelaiemes gadījums definēts kā “pēkšņs, neparedzēts, no Jūsu gribas neatkarīgs notikums, kā rezultātā nodarīts kaitējums Jūsu fiziskajam veselības stāvoklim vai dzīvībai. Nelaiemes gadījuma rezultāts var būt Trauma, Kritiskās saslimšanas, Bīstamās saslimšanas un Ērcu izraisītās slimības saskaņā ar šiem noteikumiem un Jūsu Polisi”⁸⁷. Savukārt otrs apdrošinātājs Latvijā nelaiemes gadījumu definē kā “pēkšņu, neparedzētu un no Apdrošinātā gribas neatkarīgu notikumu, tai skaitā traumu, transportlīdzekļa triecienu, cita dzīvnieka kodumu, slīkšanu, ugunsgrēku, u.tml. negadījumu, kura rezultātā tiek nodarīts kaitējums mājas (istabas) dzīvnieka dzīvībai, veselībai vai fiziskajam stāvoklim. Nelaiemes gadījums neietver Saslimšanu”⁸⁸. Apdrošinātājs *Agria Assurance* nelaiemes gadījumu definē kā kaitējumu apdrošinātā dzīvnieka ķermenim pēkšņa ārēja spēka iedarbības rezultātā, tostarp veterinārārsta konstatētu svešķermeņa apēšanu vai smagu saindēšanos, no nelaiemes gadījuma tvēruma izslēdzot karstuma dūrienu, ērcu kodumus un ar tiem saistītās slimības (jo šeit nav nejaušības elementa – dzīvnieka īpašnieks varēja novērst pārkāršanas cēloni vai veikt dzīvnieka profilaktisko apstrādi pret ērcēm), kā arī pēc negadījuma konstatētās patoloģijas, kuras veterinārārstam klīniski izmeklējot dzīvnieku atzītas esošu slimību izraisītām⁸⁹, tādā veidā sasaucoties ar vienu

⁸⁴ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 4.2. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁸⁵ Ibid. 5.14. punkts.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 1.4.punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁸⁹ *Agria Assurances pour Chiens*. K.6 punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

no apdrošinātājiem Latvijā, kurš no nelaimes gadījuma tvēruma izslēdz slimības risku⁹⁰ un apdrošinātāju *Santévet* tostarp arī attiecībā uz ērcu (insektu) kodumiem⁹¹. Aplūkotie Lielbritānijas apdrošinātāji nelaimes gadījumu definē līdzīgi : pēkšņs, negaidīts, specifisks notikums, kas dzīvniekam izraisījis vienu vai vairākus ievainojumus⁹².

Apdrošinātājiem Latvijā minot apdrošināmos riskus apdrošināšanas noteikumos ir minēts risks “veterinārmedicīniskās aprūpes izdevumi” vai “ārstēšanas izdevumi” un figurē apzīmējums “diagnoze”, tomēr polises ietvaros nav paskaidrots, vai diagnozes noteikšanai nepieciešamie diagnostiskie izmeklējumi ir daļa no “ārstēšanas vai aprūpes izdevumiem” un vai tie tiek apdrošināti. Tā kā veterinārmedicīniskie izdevumi ir cieši saistīti ar slimības risku, bet precīzas slimības definēšanā būtiska loma ir diagnostikai, autores ieskatā nozīmīgi aplūkot riska “slimība” skaidrojumu mājas (istabas) dzīvnieka apdrošināšanas polisēs Latvijā. Viens no apdrošinātājiem to definē kā “apdrošinātā dzīvnieka organisma funkciju traucējumus, kuru novēršanai nepieciešama veterinārā speciālista aprūpe un kas saskaņā ar šiem apdrošināšanas noteikumiem netiek kvalificēta kā negadījums vai izņēmums, par ko netiek atlīdzināti zaudējumi⁹³”. Sekojoši apdrošinātājs polises noteikumos, kur definē zaudējumus, kas netiek atlīdzināti min izmeklēšanu, kas nepieciešama, lai dotu slēdzienu par apdrošinātā dzīvnieka veselības stāvokli. Tātad diagnostika neietilpst apdrošināmo risku tvērumā⁹⁴. Savukārt apdrošinātājs *if* skaidrojot veterinārmedicīnisko izdevumu atlīdzināšanu min saprātīgu un pierādāmu izdevumu atlīdzināšanu par veterināro palīdzību, kas saņemta apdrošināšanas perioda laikā, – veterinārmedicīniskām procedūrām, veterinārārsta vizīti, veterinārajiem palīg līdzekļiem un medikamentiem, negaidītas Saslimšanas vai Nelaimes gadījuma rezultātā⁹⁵. Varētu pieņemt, ka, iespējams, izdevumi par diagnostiku ietilpst “veterināro palīg līdzekļu” tvērumā, tomēr to tieši nenorādot, šāds pieņēmums ir šaubīgs, kā arī parādās diskusija par jomā kvalificētu personu, kas apdrošinātāja labā izvērtē veterinārmedicīnisko izdevumu

⁹⁰ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 1.4.punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁹¹ ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS. Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

⁹² Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.6. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁹³ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIEKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 4.2.1. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 3.1.3.punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

“saprātīgumu”. Tā kā veterinārmedicīnas praksē tieši diagnostika mēdz būt visdārgākā⁹⁶, tad apdrošināšanas ņēmēja interesēs ir zināt, vai “ceļš līdz diagnozei” tiek segts riska “ārstēšanas izdevumi” ietvaros. To norāda arī veiktās aptaujas dalībnieku norādītais, ka iemesls, kāpēc 67,6% no aptaujātajiem nav apdrošinājuši savus dzīvniekus ir, jo viņi nav informēti par piedāvātajiem pakalpojumiem vai nav atraduši piemērotāko piedāvājumu⁹⁷, kas šajā gadījumā varētu būt saistīts tostarp ar apdrošinātāju sniegto lakonisko apdrošināšanas noteikumu izklāstu.

Slimības riska skaidrojums apdrošinātāja *ManyPets* apdrošināšanas polisē ir “jebkāda veida ievainojumi, slimība, saslimšana vai infekcija, no kuras cieš apdrošinātais dzīvnieks un ko diagnosticējis veterinārārsts.” Šāds skaidrojums atšķirībā no Latvijas apdrošinātāju apdrošināšanas polisēs noteiktā, slimības riskā ietver arī negadījumus (izriet no minētajiem “jebkāda veida ievainojumiem” un nelaimes gadījuma definīciju, kas skatīta iepriekš šajā nodaļā). Tā kā gan slimību, gan nelaimes gadījumā ietvertās traumas tiek ārstētas un apdrošinātājs apdrošināšanas polises ietvaros sedz par to izdevumus, tad racionāla ir negadījuma seku ietveršana slimības riskā. Savukārt apdrošinātājs *Napo Limited* skaidrojot “ārstēšanu” (*treatment* – angļu val.) izsmeļošā definīcijā norāda jebkāda veida izmeklēšanu, konsultācijas, rekomendācijas, analīzes, nozīmētos medikamentus, operācijas, dzīvnieka stacionarizēšanu un veterinārārsta nozīmētu vai veiktu aprūpi⁹⁸. Papildus apdrošinātāju Latvijā piedāvātajiem apdrošināmajiem riskiem *ManyPets* atbilstoši kompensācijas principam apdrošina arī uzvedības problēmu ārstēšanu, ko rekomendējis veterinārārsts vai sertificēts uzvedības speciālists, fizioterapiju, akupunktūras procedūras, hidroterapiju, veterināro diētu, ko izrakstījis veterinārārsts, zobu kroņu uzlikšanu, ja zobs nelaimes gadījumā tiek nolauzts un kremācijas izdevumus un pieskatīšanas maksu dzīvniekam, ko veic licencēts dzīvnieku pieskatītājs, ja neparedzētu vai ārkārtēju apstākļu dēļ, piemēram, apdrošināšanas ņēmēja paša vai ģimenes locekļa slimības dēļ noteiktu laiku īpašnieks nevar pieskatīt savu dzīvnieku⁹⁹. Abi aplūkoti Lielbritānijas apdrošinātāji apdrošināšanas ietvaros nodrošina arī civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu gadījumā, ja apdrošinātais suns ir nodarījis kaitējumu trešajām personām¹⁰⁰, kā arī attālinātu sazināšanās iespēju ar veterinārārstu jautājumos saistībā ar dzīvnieka veselību 24 stundas diennaktī, 365 dienas gadā ar telefona vai datora starpniecību¹⁰¹.

⁹⁶ Piemēram, Latvijas Lauksaimniecības universitātes Mazo dzīvnieku veterinārās klīnikas cenrādis, skatīt diagnostiskās procedūras nr. 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 21, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71 u.c. Pieejams: <https://www.vk.llu.lv/lv/cenradis> [aplūkots 26.04.2022.]

⁹⁷ Skat. 2. pielikuma 10.jautājumu.

⁹⁸ *Napo Limited*. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.7. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

⁹⁹ *ManyPets Complete 15K Policy*. p. 45. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

¹⁰⁰ *Ibid*. p.3.

¹⁰¹ *Napo Limited*. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.6. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

Kā arī iespēju pēc apdrošināšanas ņēmēja ieskatiem apdrošināt arī riskus, kas iestājušies līdz pat 2 gadus pirms apdrošināšanas polises iegādes, kas nozīmē augstāku apdrošināšanas prēmiju¹⁰². Šādu tendenci varētu piedāvāt arī Latvijā mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā, lai bagātinātu apdrošināšanas piedāvājumu klāstu un veicinātu dzīvnieku īpašnieku interesi par apdrošināšanu.

Detalizētāks apdrošināto risku piedāvājums ir apdrošinātājiem Francijā, kas ietver: ārstēšanas izdevumus, tostarp dzemdību palīdzību un ķeizargriezieni dzīvniekiem no 20 mēnešu vecuma līdz septiņu gadu vecumam, ar atrunu uz atsevišķām šķirnēm, kurām biežāk ir apgrūtinātas dzemdības (franču un angļu buldogi, Bostonas terjeri, *chihuahua*), par kurām apdrošinātājs pieprasa izrakstu no veterinārārsta, ka iepriekš ir bijusi vismaz viena grūsnība, kurā dzemdības noritējušas bez veterinārmedicīniskas iejaukšanās, lai šo risku apdrošinātu. Apdrošinātas tiek arī piena zobu ekstrakcijas, zobu lūzumu un sakodiena korekcijas medicīniskos nolūkos, ja dzīvnieks ir nepārtraukti apdrošināts pie attiecīgā apdrošinātāja kopš vismaz četrus mēnešu vecuma. Apdrošina arī diagnostiskos izmeklējumus – magnētisko rezonansi, datortomogrāfiju u.c. izmeklējumus¹⁰³.

Būtiski atšķirīgi no Latvijā piedāvātā apdrošināto risku piedāvājuma, Francijā tiek piedāvāta arī preventīvā ārstēšana jeb profilaktisko pasākumu veikšana (līdz četrām apmaksātām veterinārārsta vizītēm gadā attārpošanas un dzīvnieka vispārējās veselības pārbaudes nolūkā), kā arī kremācijas atlīdzība noteiktā finansiālā apjomā. Apdrošinātājs *Agria Assurance* piedāvā arī papildus programmu dzīvnieku audzētājiem, kur atlīdzinātas tiek arī auglības noteikšanas veterinārās izmaksas dzīvniekiem, kuri prezumēti esam sterili, ar nosacījumu, ka šādiem dzīvniekiem ir jābūt apdrošinātiem pie konkrētā apdrošinātāja no 4 mēnešu vecuma. Programmas ietvaros tiek atlīdzināta arī ķeizargrieziena veikšana, ja dzīvniekam neizdodas dzemdēt dabiskā ceļā. Audzētājiem paredzētajā apdrošināšanas programmā ietilpst arī veterināro pakalpojumu apdrošināšanas atlīdzība par diagnostiskiem izmeklējumiem un ārstēšanu kucēniem, kuru māte ir apdrošināta, iedzimtu slimību vai nelaimes gadījumu rezultātā tik ilgi, kamēr kucēns atrodas pie audzētājiem, bet ne ilgāk kā līdz 4 mēnešu vecumam¹⁰⁴. Apdrošinātājs *Santévet* definējot nelaimes gadījumu iekļauj riska piemērus – apdegums, brūce, kontūzija, saindēšanās, lūzums, kā arī atrunu, ka dzīvnieka paštraumatizācija, insekta kodums un nevēlama dzīvnieku sapārošanās nav uzskatāma par negadījumu. Šāda pieeja izslēdz šaubas konkrētā riska iestāšanās gadījumā par to, vai situācija definējas kā

¹⁰² *ManyPets Complete 15K Policy*. 3.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

¹⁰³ *Agria Assurances pour Chiens*. D.8.2., D.8.33. punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

¹⁰⁴ *Ibid.* F.5 punkts.

nelaimes gadījums. Tādā veidā *Santévet* apdrošinātāja definīcijas aptver plašāku jēdzienu loku, salīdzinājumā ar apdrošinātājiem Latvijā, iekļaujot arī ķirurģiskās iejaukšanās nozīmi un atrunu, ka biopsijas, asins analīzes, punkcijas, artroskopijas, tostarp veiktas vispārējā anestēzijā, uzskatāmas par diagnostikas procedūrām un nevis ķirurģiskām manipulācijām, kas ir būtiski katras veterinārā izraksta pozīcijas analīzē, lai noteiktu apdrošinājuma summu, ko apdrošinātājs apdrošināšanas līgumā uzņemas atlīdzināt attiecībā uz diagnostisko izmeklējumu pozīciju¹⁰⁵. Apdrošinātāji Francijā piedāvājot riska “veterinārmedicīniskie izdevumi” apdrošināšanu, min, ka apdrošināmos veterinārmedicīniskos pakalpojumus sniedz Francijas Veterinārārstu biedrībā (*Ordre des Vétérinaires*) reģistrēti veterinārārsti¹⁰⁶, tomēr nav precizēta atkāpe par veterināro izdevumu atlīdzību, kas sniegti ārpus Francijas robežām, jo šādā gadījumā veterinārārsti var nebūt Francijas Veterinārārstu biedrības biedri. Šādi tiek vienlaicīgi aizsargāts vietējo veterinārārstu tirgus.

Latvijā apdrošinātāju piedāvātajās mājās (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas polisēs apdrošināmo risku apraksts ir pieticīgāks nekā aplūkotajiem ārvalstu apdrošinātājiem, un slimības un veterinārmedicīnisko izdevumu jēdzienu skaidrojumi nav izsmeļoši, kā arī netiek pievērsta uzmanība apdrošināmo risku detalizācijai, kas potenciāli apdraud apdrošināšanasņēmēja intereses.

¹⁰⁵ ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. *Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017*. Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

¹⁰⁶ *Agria Assurances pour Chiens*. A.6.1.punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

3. MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA DABISKĀS UN NEJAUŠĀS SASTĀVDAĻAS

3.1. Nogaidīšanas periods

Nogaidīšanas periods (*waiting period* – angļu val.; *délais de carence* – franču val.) ir apdrošināšanas līgumā noteikts laiks apdrošināšanas perioda sākumā, kurā apdrošinātājam nav pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma saņemšanas gadījumā, ar mērķi apdrošināt tikai apdrošināšanas periodā iestājušos notikumus¹⁰⁷. Aplūkotajiem Francijas apdrošinātājiem nogaidīšanas periods ir dažāds, piemēram, fiksētas 20¹⁰⁸ vai 90 dienas no apdrošināšanas līguma noslēgšanas, vai detalizētāks atkarībā no apdrošināmā riska. Tā, piemēram, apdrošināšanas kompānija *Agria Assurances* nosaka nogaidīšanas periodu 12 mēnešus attiecībā uz diagnosticētām deģeneratīvām muguras un locītavu slimībām, ja dzīvnieks ir apdrošināts pēc 4 mēnešu vecuma. Nogaidīšanas periods 12 mēneši attiecās arī uz slēptu iedzimtu defektu ārstēšanu, ja dzīvnieka īpašnieks nevar apdrošinātājam uzrādīt veterinārārsta slēdzienu, ka dzīvniekam pēc apskates vecuma posmā no septiņām nedēļām līdz četriem mēnešiem nav konstatēti slēpti defekti. Ja apdrošināšanas perioda laikā negadījuma rezultātā iestājās dzīvnieka nāve apdrošināšanas sabiedrības atmaksā daļu samaksātās apdrošināšanas prēmijas, kas nepārsniedz apdrošināšanas prēmijas apmēru par sešu mēnešu apdrošināšanas periodu¹⁰⁹. Latvijā apdrošināšanas kompānijas piedāvā nogaidīšanas periodu 20 dienas no apdrošināšanas līguma spēkā stāšanās brīža¹¹⁰ vai 14 dienas no apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīža¹¹¹, turklāt veterinārārstu slēdzieni par dzīvnieka veselības stāvokli, piemēram, tādi kā atzinums par slēptu iedzimtu defektu neesamību, netiek lūgti.

Ar dažādiem apdrošināšanas kompāniju noteiktajiem nogaidīšanas periodiem un nosacījumiem saistībā ar tiem apdrošināšanasņēmēji tiek motivēti apdrošināt savus dzīvniekus

¹⁰⁷ McChesney M. Waiting Periods for the Children's Health Insurance Program (CHIP): Not Worth the State Resources or Risk to Children's Health. 2015, pp.1-4. Pieejams:

https://everytexan.org/images/HW_2015_04_CHIPWaitingPeriod.pdf [aplūkots: 20.05.2022.]

¹⁰⁸ *Agria Assurances pour Chiens*. A 10.1.punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

¹⁰⁹ *ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS*. Pieejams:

<https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

¹¹⁰ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 4.2. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹¹¹ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 1.9. punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

pēc iespējas agrākā vecumā un veikt regulāras pārbaudes pie veterinārārsta, lai nepieciešamības gadījumā varētu pretendēt uz apdrošināšanas atlīdzību. Apdrošināšanas kompānijas no tā varētu iegūt plašāku klientu loku, disciplinēt dzīvnieku īpašniekus, lai tie vairāk pievērstu uzmanību slimību profilaksei un tādā veidā izvairītos no ārstēšanas izdevumiem, kas vienlaikus nozīmē arī mazākas apdrošināšanas atlīdzības izmaksas apdrošinātājam.

3.2. Pašrisks

Vērtējot apdrošinājuma atlīdzības apmēru, jāņem vērā arī apdrošināšanas līgumā noteikto pašrisku apjomu, savukārt, lai nošķirtu, no kāda zaudējumu apmēra apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā pieļaujams vērsties ar apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu. Pašrisks ir apdrošināšanas summas daļa, kuru apdrošinātājs neatlīdzinās, bet ko apņemas ciest apdrošināšanas ņēmējs vai labuma guvējs apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā. Neatkarīgi no apdrošināšanas līgumā noteiktās apdrošinājuma summas, tā tiks samazināta apdrošināšanas līgumā noteiktā pašrisku apmērā. Pašrisku var noteikt cietā naudas summā vai procentos. Pašrisks var būt noteikts visiem apdrošināšanas līguma riskiem vai tikai atsevišķam apdrošināmajam riskam¹¹². Ja Pašrisku apmērs būtu lielāks nekā apdrošināšanas atlīdzības apmērs vai sakristu ar to, tad apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas komersants neizmaksātu¹¹³.

Apdrošināšanas komersanti Latvijā noteikuši pašrisku fiksētā apmērā, nosakot, ka to piemēro vienas slimības vai traumas ārstniecības perioda ciklā, kas var ietvert vairākas vizītes pie veterinārārsta, tostarp atkārtotas medicīniskās manipulācijas. Apdrošināšanas noteikumos vienam no apdrošināšanas komersantiem arī noteikta pašrisku definīcija: pašrisks ir “apdrošināšanas polisē norādītā, naudas izteiksmē vai procentos izteiktā zaudējumu daļa, ko atskaita no atlīdzināmiem zaudējumiem, aprēķinot apdrošināšanas atlīdzību par katru apdrošināšanas gadījumu.” Pašrisks ārstēšanās izdevumiem ir attiecināms uz vienas slimības, traumas visu ārstniecības ciklu, pat, ja tas ietver vairākas veterinārārsta vizītes vai medicīniskās manipulācijas¹¹⁴.

Apdrošinātājs *Napo Limited* nosaka pašrisku 75 mārciņu apjomā gadā par katras atsevišķas slimības vai nelaimes gadījuma ārstēšanu. Dzīvnieka vecumam pārsniedzot 9 gadus

¹¹² Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 165.lpp.

¹¹³ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 8.6. punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasana-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹¹⁴ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 1.5. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

papildus šim pašriskā apjomam tiek pievienots 20% “līdzmaksājums” (*co-payment* – angļu val.) no kopējā atlīdzības prasījuma apjoma saistībā ar vecāku dzīvnieku biežākiem veselības traucējumiem¹¹⁵. Atsevišķs pašriskā apjoms 250 mārciņas ir noteikts par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījuma iestāšanos saistībā ar dzīvnieka nodarītu kaitējumu trešajai personai¹¹⁶. Līdzīgi pašriskā apjoma noteikumi ir arī apdrošinātājam *ManyPets*, tikai atšķirīgs ir pašriskā apjoms¹¹⁷.

3.3.Franšīze

Franšīze ir apdrošināšanas līguma noteikums, saskaņā ar kuru zaudējumi tiks atlīdzināti, ja tie sasniedz konkrētu naudas summu. Ar noteiktu franšīzi apdrošināšanas tiesībās tiek ierobežoti apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījumi¹¹⁸. Apdrošināšanas līguma likums tieši franšīzi neregulē, taču Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas 7.punkts apdrošināšanas līguma legāldefinīcijā noteikts, ka apdrošināšanas ņēmēja un apdrošinātāja savstarpējās saistības izriet no vienošanās “atbilstoši apdrošināšanas līgumam”. Tātad, ja līdzīgi ir vienojušies par apdrošināšanas atlīdzības izmaksas noteikumiem, kas ietver franšīzi vai pašrisku, Apdrošināšanas līguma likums to neaizliedz.

Atšķirībā no Latvijas apdrošinātāju apdrošināšanas līguma noteikumiem, aplūkotie apdrošinātāji Francijā piedāvā apdrošināšanas atlīdzības apmēra noteikšanas shēmu ietverot franšīzi. Tā, piemēram, *Agria Assurance* apdrošināšanas noteikumos katras slimības vai traumas ārstēšanas periodā noteikts pašrisks 15% no veterinārmedicīniskajiem izdevumiem, fiksēts franšīzes periods, kas ilgst 135 dienas un pēc tam sāk tecēt no jauna (un tā visu apdrošināšanas periodu), kā arī fiksēts franšīzes apjoms vienā franšīzes periodā 60 EUR apmērā (skatīt 1.attēlu). No šādas shēmas izriet, ka ārstējot vienu patoloģiju hroniski, pašrisks un franšīze tiek aprēķinātas, vadoties no franšīzes perioda¹¹⁹.

¹¹⁵ *Napo Limited*. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.3. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

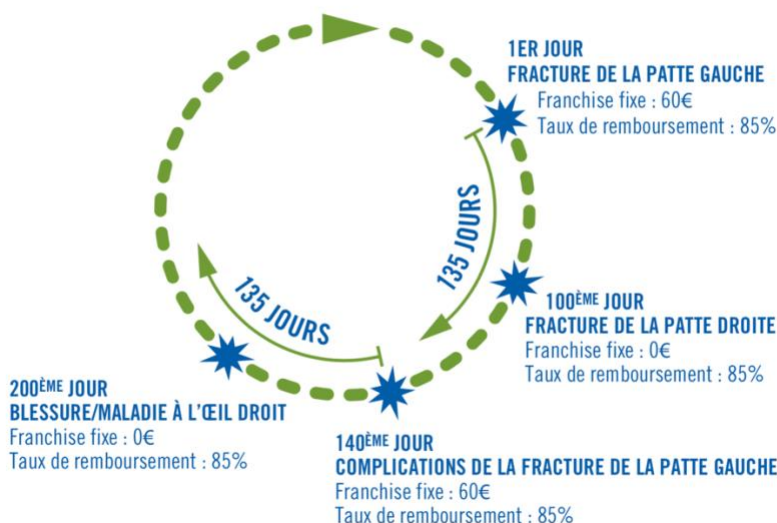
¹¹⁶ *Napo Limited*. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.3. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

¹¹⁷ *ManyPets Complete 15K Policy*. 29.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

¹¹⁸ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 165.lpp.

¹¹⁹ *Agria Assurances pour Chiens*. A 11.punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

Renouvellement annuel

1.attēls. *Agria Assurance* ikgadējās franšīzes atjaunošanas shēma¹²⁰. Franšīzes perioda 1.dienā ir kreisās ķeņas lūzums. Franšīze ir 60 EUR, atlīdzības apmērs ir 85% jeb pašrisks ir 15%. Franšīzes perioda 100.dienā ir labās ķeņas lūzums un tā kā šis ir viens franšīzes periods, tad franšīze ir 0 EUR, bet pašrisks joprojām ir 15%.

Arī apdrošinātājs *Santévet* paredz franšīzi atkarībā no izvēlēta apdrošināšanas plāna, kur, jo lielāks pašrisks (aprēķināms procentos), jo mazāka franšīze¹²¹. Savukārt aplūkotie Lielbritānijas apdrošinātāji nenosaka konkrētu franšīzi, tomēr satur nosacījumu, ka par gadu, kurā nav pieteikts neviens apdrošināšanas atlīdzības pieteikums, apdrošinātājs atmaksās apdrošināšanas ņēmējam 20% no apdrošināšanas prēmijas¹²². Tādā veidā apdrošināšanas ņēmējs pirms apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšanas apdomās, vai viņa interesēs ir saņemt atlīdzību par niecīgu pakalpojumu vai tomēr gada beigās 20% no samaksātās apdrošināšanas prēmijas apjoma.

¹²⁰ *Agria Assurances pour Chiens*. A 11.punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

¹²¹ SantéVet | Nos assurances chat. Assurez votre chat : 6 formules adaptées à ses besoins Des niveaux de remboursement vétérinaires de 60 % à 100 %. Pieejams: <https://www.santevet.com/assurance-mutuelle-chat> [aplūkots 20.05.2022.]

¹²² *ManyPets Complete 15K Policy*. 3.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

4. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksa

Apdrošināšanas atlīdzība, tostarp, attiecībā uz mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu definēta Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punktā, kā “par apdrošināšanas gadījumu izmaksājamā naudas summa vai nodrošināmie pakalpojumi atbilstoši apdrošināšanas līgumam;” un atbilstoši 8.panta otrajai daļai nosacījumiem saistībā ar apdrošināšanas atlīdzību ir jābūt ietvertiem apdrošināšanas līguma noteikumos. Apdrošināšanas atlīdzība mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas gadījumā visiem aplūkotajiem apdrošinātājiem ir izteikta naudas summā (apdrošinājuma summa), kas atlīdzības gadījumā var aptvert daļu vai visu apdrošinājuma summu¹²³. Iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātāji Latvijā lūdz apdrošināto divu darba dienu vai tuvākajā laikā, kad tas iespējams¹²⁴ vai septiņu darba dienu laikā no brīža, kad tas kļuvis iespējams, pēc apdrošinātā riska iestāšanās elektroniski informēt par to apdrošinātāju¹²⁵. Sekojoši apdrošinātājs var lūgt apdrošināto iesniegt papildus dokumentus saistībā ar apdrošināšanas gadījumu¹²⁶, tostarp zaudējumu apmēra apstiprinājums, izraksts no veterinārmedicīnas iestādes u.c. Apdrošinātāja pienākumu pārliecināties par riska iestāšanos, lai izmaksātu vai atteiktu apdrošināšanas atlīdzību nosaka Apdrošināšanas līguma likuma 31.panta otrās daļas 1. un 2.punkts, tāpēc ir pamatota tādas informācijas lūgšana no apdrošinātā, kas apdrošinātājam ļaus pārliecināties par apdrošināšanas gadījuma apstākļiem un atbilstību noslēgtajam apdrošināšanas līgumam. Apdrošinātājam, kā kreditoram piesakot apdrošināšanas atlīdzību no apdrošinātāja kā parādnieka, ir būtiska interese to arī saņemt, tāpēc apdrošināšanas atlīdzības pieteikumam, tāpat kā visiem apdrošināšanas līguma noteikumiem ir jābūt skaidriem un saprotamiem¹²⁷. Tiesīsaistē pieejamajā elektroniskajā pieteikumā apdrošināto lūdz sniegt detalizētu atgadījuma aprakstu¹²⁸, tomēr nav paredzēta vieta veterinārārsta slēdzienam, sniegtās palīdzības aprakstam, kas atbilstoši kompensācijas principam, ko šis apdrošinātājs ievēro apdrošināšanas atlīdzības izmaksas aprēķinā, ir būtisks, jo pamato apdrošinātājam nodarīto zaudējumu apmēru. Veterinārmedicīnas iestādes izraksts ir speciālista slēdziens, kurā ir anamnēze, apdrošinātājam dzīvniekam konstatētā diagnoze un ārstēšana, rekomendācijas. Tomēr detalizētu izrakstu ne visas veterinārmedicīnas prakses vietas

¹²³ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 162.lpp.

¹²⁴ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 6.2. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹²⁵ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 6.3. punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasana-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ Apdrošināšanas līguma likums. LV likums. Pieņemts 03.05.2018. 8.panta pirmā daļa.

¹²⁸ Skatīt 4.pielikumu

izsniedz, tostarp tas var būt arī maksas pakalpojums¹²⁹, ko apdrošinātāji Latvijā izslēguši no atlīdzināmo zaudējumu saraksta¹³⁰. Turklāt elektronisko anketu aizpildot apdrošinātais var neprecīzi aprakstīt notikušo un dzīvniekam reāli konstatējamus nodarījumus. Tāpēc autore piedāvā izmantot Francijas mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāju praksi apdrošināšanas anketas izveidē kā labas prakses vadlīnijām mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanai Latvijā. Apdrošinātājs *Santévet* par katru apdrošināšanas gadījumu lūdz dzīvnieka īpašnieku iesniegt čeku un aizpildīt veterinārārstam interneta vietnē pieejamu “ārstniecības lapu” (*feuille de soins* - fr.val.)¹³¹, kurā veterinārārstam jānorāda dzīvnieka īpašnieka uzvārds, dzīvnieka vārds un identifikācijas numurs, vizītes datums un iemesls, pirmo simptomu parādīšanās brīdis, kā arī diagnoze. Sekojoši veterinārārstam jānorāda kopējā summa par veterinārajiem pakalpojumiem un anketa jānoslēdz ar veterinārārsta zīmogu, parakstu un datumu. Pēc veterinārārsta aizpildāmās daļas seko dzīvnieka īpašnieka sadaļa, kur jānorāda apdrošināšanas līguma numurs un nelaimes gadījuma apstākļos jāapraksta situācija, kā tas atgadījies. Līdzīga pieeja ir arī apdrošinātājam *Agria Assurances*. Šādas anketas izveide autore ieskatā ir racionāla, jo sniedz patiesu situācijas novērtējumu ar derīgiem faktiem. Tāpēc tika izveidota apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma ārstniecības pakalpojumu veidlapa, kas atvieglotu apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšanu un izvairītos no neērtībām saistībā ar maksas ārstēšanas izraksta lūgumu veterinārmedicīnas iestādei¹³². Kā norādīja 18 aptaujātie cilvēki, kuru dzīvnieki ir apdrošināti, apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšana 6 gadījumos bija daļēji saprotama, bet 1 gadījumā ļoti sarežģīta¹³³. Šī veidne būtu izmantojama kā labas prakses vadlīniju elements mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā.

Pēc apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma un visu ar to saistīto nepieciešamo dokumentu saņemšanas apdrošinātāji Latvijā izskata un pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu līdz 2 nedēļu laikā¹³⁴. Lielbritānijas apdrošinātājiem šis laiks ir noteikts no 5 līdz 10 darba dienām¹³⁵, apdrošinātājs *Santévet* apdrošināšanas atlīdzību izmaksā līdz 1 mēneša laikam no pieteikuma iesniegšanas, bet prioritārās apdrošināšanas programmas izvēlē 48 stundu

¹²⁹ Veterinārās klīnikas “Amis” cenrādis. Pieejams: <https://amis.lv/lv/pricelist/> [aplūkots 20.05.2022.]

¹³⁰ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 5.10. punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹³¹ *Santévet. Feuille de soins*. Pieejams: https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/espace-client/utile/fr_FR/FeuilleDeSoins.pdf [aplūkots 20.05.2022.]

¹³² Skatīt 5.pielikumu

¹³³ Skatīt 1.pielikuma 8.jautājumu.

¹³⁴ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 8.2. punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasana-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹³⁵ *ManyPets Complete 15K Policy*. 3.pp. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

laikā¹³⁶, savukārt *Agria Assurances* apdrošināšanas atlīdzību izmaksā ne ilgāk kā 20 dienu laikā¹³⁷. No aplūkotā secināms, ka Latvijas apdrošinātāji apdrošināšanas atlīdzību izmaksā optimālā laika periodā, kas krasi neatšķiras no citu aplūkoto apdrošinātāju piedāvātajiem apdrošināšanas atlīdzības izmaksas laikiem.

¹³⁶ ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. *Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017. CHAPITRE 1 : GÉNÉRALITÉS.* Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]

¹³⁷ *Agria Assurances pour Chiens. D.8.2., O.7.2. punkts.* Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

5. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums

Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums ir vienlīdz sensitīvs no apdrošināšanas ņēmēja un apdrošināšanas devēja puses, jo apdrošināšanas atlīdzības izmaksa ir galvenais iemesls, kāpēc apdrošinājuma ņēmējs ir slēdzis apdrošināšanas līgumu. Saņemot atteikumu atlīdzības izmaksai apdrošināšanas ņēmējs var to apstrīdēt vai nolemt turpmāk vairs neapdrošināt savu dzīvnieku, bet no apdrošinātāja puses nozīmīgi ir izskatīt katru vienu apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, lai tiktu ievērota publiskā interese¹³⁸ - neizmaksātu apdrošināšanas atlīdzību gadījumos, kad tas neatbilst apdrošināšanas tiesību principiem, labas ticības principam u.c. (piemēram, tīša dzīvnieka nebarošana, kas noved pie veselības traucējumiem, kuru ārstēšanu pēc tam lūdz atmaksāt apdrošināšanas kompānijai), un tikpat nozīmīgi arī nepieļaut formālu apdrošināšanas atlīdzības atteikumu apdrošinātajam. Arī mājas (istabas) dzīvnieku apdrošinātāji savu interešu aizsardzībai var apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumus pamatot ar likumu vai pamatojumu balstīt apdrošināšanas līguma noteikumos¹³⁹. Likumiskais atteikuma pamats balstās uz Apdrošināšanas līguma likumā konstatētajiem apstākļiem, piemēram, apdrošinātājs var atteikties izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinājuma ņēmējs, apdrošinātais vai labuma guvējs ar ļaunu nolūku vai rupjas neuzmanības dēļ neizpilda kādus no likumā noteiktajiem pienākumiem pēc riska iestāšanās, tostarp, nesazinās ar apdrošinātāju pēc iespējas drīzākā laikā, kad ir iestājies apdrošinātais risks¹⁴⁰. Likumisks apdrošināšanas atteikums ir arī apdrošinātā vai ar apdrošināto vienā māsasaimniecībā dzīvojošo personu darbība vai bezdarbība, kura veicinājusi riska iestāšanos¹⁴¹. Tā, piemēram, Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedums 2017.gada 25.janvārī (lietas Nr. C32257815)¹⁴² ir vienīgais ar dzīvnieku apdrošināšanas atteikumu saistītais tiesu prakses gadījums Latvijā, un attiecās uz lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanu, bet pēc analogijas civiltiesībās būtu apskatāms arī saistībā ar iespējamu situāciju mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanā. Prasītāja bija apdrošinājusi pret ugunsgrēku 56 liellopus, kas gāja bojā šim apdrošināmajam riskam iestājoties, tomēr sākotnēji apdrošināšanas atlīdzības pieteikumā tika lūgts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par 58 liellopiem, ko apdrošināšanas komersants atteicās izmaksāt. Atbilstoši kompensācijas principam, tostarp reālajai konstatētajai situācijai, tikai pēc mēneša un četrām dienām prasītāja precizēja apdrošināšanas atlīdzības pieteikumā, ka lūdz atlīdzību par 56 bojāgājušajiem apdrošinātajiem liellopiem.

¹³⁸ Mantrovs V. Apdrošināšanas tiesības. LU Akadēmiskais apgāds, 2018. 167.lpp.

¹³⁹ Apdrošināšanas līguma likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2018. gada 18. maijs, Nr. 97 (6183) 18.panta otrā daļa.

¹⁴⁰ Ibid. 29.panta pirmā daļa.

¹⁴¹ Ibid. 31.panta astotā daļa.

¹⁴² Skatīt 2.pielikumu.

Apdrošinātājs atteicās izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo konstatēja, ka ugunsgrēku izraisījis prasītājas darbinieces piecus gadus vecais dēls (nepiemīt rīcībspēja), kurš siena šķūnī spēlējies ar šķiltavām, kuras pirms tam bija slepus bija izņēmis no darbinieces (savas mammas) virsjakas kabatas. No šiem apstākļiem secināms, ka prasītāja neesot nodrošinājusi Ministru kabineta 2004.gada 17. februāra noteikumu Nr. 82 "Ugunsdrošības noteikumi" prasību ievērošanu, jo pieļauta mazgadīga bērna atrašanās telpās bez uzraudzības. Turklāt prasītājas darbiniece esot veikusi darbības, kuras vērstas uz zaudējumu rašanos, kas atbilstoši apdrošināšanas līguma noteikumiem esot pamats atteikties izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Tā kā ar masu saziņas līdzekļu palīdzību prasītājai tika vākti ziedojumi, tad apdrošinātājs pauda uzskatu, prasītājai saņēmot ziedojumus jeb atlīdzību no trešajām personām, prasības apmērs nav norādīts pareizi. Tiesa prasību noraidīja, pamatojot, ka apdrošināšanas līguma 3.2.punkts paredz izņēmumus no apdrošināšanas seguma, neuzskatot par apdrošināšanas gadījumiem un neatlīdzinot tādus zaudējumus, kuri tieši vai netieši radušies, ja apdrošinātais, apdrošinājuma ņēmējs vai ar tiem saistītās personas, tostarp arī darbinieki, veic darbības, kas vērstas uz zaudējumu rašanos. Ja apdrošinātais vai ar viņu saistītās personas neievēro normatīvajos aktos un administratīvajos lēmumos noteiktos ugunsdrošības noteikumus, kā arī citas prasības par objekta uzturēšanu un ekspluatāciju. Apdrošināšanas līguma spēkā esamības laikā, vadošā likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 5.punkts noteica, ka apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības un apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam. Šajā gadījumā pārbaudot, vai apdrošinājuma ņēmējs ir ievērojis apdrošināšanas līguma noteikumus, tika konstatēti pārkāpumi, tāpēc arī apdrošinātāja atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību tiesas ieskatā bija pamatots.

Pēc analogijas secināms, ka ugunsgrēka gadījumā vai cita nelaiemes gadījuma dēļ, kur bojā gājis mājas (istabas) dzīvnieks, kas bijis apdrošināts pret konkrēto risku, konstatējot paša apdrošinātā vai labuma guvēja vainu riska iestāšanās veicināšanā, apdrošināšanas atlīdzības atteikums var tikt atteikts.

Apdrošināšanas nosacījumos apdrošinātāji Latvijā norāda samērā vispārīgus izslēgtos riskus, kurus neapdrošina, piemēram, netiek atlīdzināti zaudējumi, kas radušies kodolsprādziena, radioaktīvās saindēšanās vai piesārņojuma, *force majeure* apstākļos - pasludināta kara stāvokļa, karadarbības, streika, masu nemieru, militāras vai uzurpētas varas, terorisma un jebkuras Latvijas Republikas valsts institūcijas veiktās apdrošināšanas objekta konfiskācijas dēļ; neapdrošinās arī apdrošinātā dzīvnieka bojāeju tā novājēšanas, nebarošanas,

sliktas kopšanas vai vecuma rezultātā, savlaicīgas veterinārmedicīniskās aprūpes un vakcinācijas nesniegšanas gadījumā, jo tādā gadījumā pazūd apdrošināmu risku raksturojošs elements – nejaušs gadījums. No apdrošināmajiem riskiem izslēgti arī gadījumi, kad dzīvnieks bijis saslimis vai traumēts jau pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas un apdrošināšanas ņēmējs par to zināja, kā arī hroniskas saslimšanas vai iedzimtu defektu, alerģijas, estētiskā stāvokļa uzturēšanas, dzemdību palīdzības, kastrēšanas, apdrošinātā dzīvnieka ārstnieciskās barības iegādes vai pakalpojumu sniegšanas apdrošinātā dzīvnieka nāves gadījumā (kremācijas pakalpojumi)¹⁴³. Arī rutīnas pakalpojumu sniegšanas laikā veterinārmedicīnas praksē, piemēram, dzīvnieku kastrācijās, kuras parasti veic veselīgiem dzīvniekiem, retos gadījumos (0,03%) procedūras laikā vai pēc tās var iestāties dzīvnieka nāve, kuras iemesls var būt anestēzijas risks vai noasiņošana¹⁴⁴, un tādā gadījumā no apdrošināšanas noteikumiem nav secināms, vai apdrošinātājs izmaksās apdrošināšanas atlīdzību, jo kastrācija ir viens no apdrošināšanas līgumā izslēgtajiem riskiem un nāve tās laikā nav nelaimes gadījums un nav arī slimība, kā secināms no apdrošināšanas noteikumu definīcijām¹⁴⁵. Arī cilvēku dzīvības apdrošināšanā situācijas, kad plānveida operācijas laikā iestājas cilvēka nāve, piesaiste nelaimes gadījuma riskam, ja tas tieši nav noteikts apdrošināšanas līgumā, ir neviennozīmīga tiesu praksē. Katrā konkrētā lietā vērtējot faktiskos apstākļus tiesu lēmumi var atšķirties, piemēram, iepriekš neatklātas slimības gadījumā, kas izraisījusi nāvi ķirurģiskas ārstēšanas laikā, šāda situācija nevarot tikt vērtēta kā nelaimes gadījums¹⁴⁶.

Pamatots ir apdrošināšanas pieteikuma anketās norādāmais jautājums par dzīvnieka šķirni. Tas saistās ar riska apzināšanos no apdrošinātāja un apdrošināšanas ņēmēja puses, un arī apdrošināšanas prēmijas noteikšanas apmēru, jo, piemēram, iespēja, ka pēkšņa paraplēģija piemeklē franču buldoga šķirnes jaunu suni ir ievērojami lielāka nekā citu šķirņu jaunus suņus gadījumā¹⁴⁷. Tomēr lai arī abiem apdrošinātājiem Latvijā ir tendence lūgt norādīt dzīvnieka šķirni, nekādi papildus nosacījumi vai specifiskas atrunas attiecībā uz šo aspektu saistībā ar apdrošināmajiem riskiem netiek noteiktas. Attiecībā uz neapdrošināmiem riskiem, par kuriem apdrošināšanas līgumā nekas nav minēts, varētu pieņemt, ka atbilstoši vispārīgajam

¹⁴³ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹⁴⁴ Levy J.K., Bard K.M., Tucker S.J., Diskant P.D., Dingman P.A. Perioperative mortality in cats and dogs undergoing spay or castration at a high-volume clinic. *Vet J.* 2017 Jun;224:11-15. doi: 10.1016/j.tvjl.2017.05.013. Epub 2017 Jun 2. PMID: 28697869.

¹⁴⁵ Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. 3.3. punkts. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹⁴⁶ Birds J. *Bird's Modern Insurance Law*. Tenth edition. London: Sweet & Maxwell, 2016. p.478.

¹⁴⁷ Takahashi F., Honnami A., Toki M., Dosaka A., Fujita Y., Hara Y., Yamaguchi S. *Effect of durotomy in dogs with thoracolumbar disc herniation and without deep pain perception in the hind limbs. Veterinary Surgery* 49, Issue 5, 2020. p.860-869. <https://doi.org/10.1111/vsu.13409>

regulējumam Apdrošināšanas līguma likuma 18.panta pirmās daļas otrajam punktam, kurā noteikts, ka “nav apdrošināmi riski, kuri saistīti ar nodilumu, nolietojanos vai citiem līdzīgiem procesiem”, apdrošinātāji Latvijā tos abstrakti aptvēruši ar noteiktā apdrošināmo dzīvnieku vecuma ierobežojumu un dažiem vispārīgiem apdrošināšanas noteikumos minētiem izņēmumiem¹⁴⁸, tomēr nav novērojama detalizēta risku izslēgšana, pamatojoties uz dažādām šķirnes īpatnībām un predispozīciju noteiktām patoloģijām, kā tas ir aplūkoto Francijas apdrošinātāju apdrošināšanas noteikumos, piemēram, apdrošinātājs *Agria Assurances* būtisku nozīmi piešķir dzīvnieka šķirnei, konkrēti, apdrošināšanas noteikumos nosakot, ka, piemēram, šarpeju suņu šķirnei dzīvības apdrošināšanas programmā netiek apdrošināta nāve vai eitanāzija, ja tam iemesls ir acu, ausu vai ādas slimības; Bostonas terjeriem, franču un angļu buldogiem, *chihuahua* šķirnēm no apdrošināmajiem riskiem izslēgta nāve vai eitanāzija dzemdību komplikāciju dēļ, trahejas patoloģiju, nāsu stenozes vai rīkles konstrikcijas dēļ¹⁴⁹. Šādu apdrošināšanas noteikumu pielīgšana ir pamatota, jo konkrētām dzīvnieku šķirnēm ir raksturīgas patoloģijas, kuras novērojamas tik bieži¹⁵⁰, ka tās apdrošinot iztrūktu apdrošināmo risku raksturojošais elements “nejaušība”.

Lielbritānijas apdrošinātājs *Napo Limited* apdrošināšanas līguma noteikumos izslēdz apdrošināšanas atlīdzības izmaksu par ārstēšanu, kas veikta ārpus Apvienotās Karalistes robežām, ārstēšanas izdevumus, kas nav būtiski dzīvnieka labklājībai (bez definīcijas, kādi tie ir), ārstēšanas izdevumus, kas saistīti ar dzīvnieku pavairošanu, grūsnību, dzemdībām u.tml., preventīvo pasākumu veikšanu (apstrādi pret parazītiem, cirpšanu, nagu griešanu, vakcināciju, kastrācijas, gēnu terapijas, orgānu transplantācijas, veterinārārstu mājas vizītes (ja vien veterinārārsts tieši norāda, ka citos apstākļos ārstēšana nebija iespējama), dzīvnieka transportēšanu uz veterināro klīniku, zobu ārstēšanu, ja dzīvniekam beidzamos 12 mēnešus nav bijusi mutes dobuma un zobu apkope kā arī zobu ārstēšana, ja tā veikta ilgākā laika periodā nekā 3 mēnešus pēc tam, kad dzīvniekam pirmo reizi veterinārārsts rekomendējis veikt ārstēšanu, zobu kroņu likšanu, papildus terapiju, ko nav nozīmējis veterinārārsts, jebkurus lūgumus, kas izteikti apdrošinātājam nogaidīšanas periodā, jebkura uzvedības ārstēšana, no kuras varēja izvairīties, ja īpašnieks būtu veicis korektu kucēna apmācību un socializēšanu¹⁵¹. Katrā situācijā būtu vērtējams, vai apdrošināšanas līgumā noteiktais neapdrošināmais risks ir

¹⁴⁸ AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. 5.6.punkts. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]

¹⁴⁹ *Agria Assurances pour Chiens*. D.8.2., D.8.33. punkts. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

¹⁵⁰ Ladlow J., Liu N., Kalmar L., Sargan D. Brachycephalic obstructive airway syndrome *The Veterinary Record*; London Vol. 182, Iss. 13, (Mar 31, 2018): 375. DOI:10.1136/vr.k1403

¹⁵¹ *Napo Limited*. Your policy for Your Pet(s). Important Information. pp.8-12. Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]

uzskatāms par formālu apdrošināšanas atlīdzības atteikumu vai nē. Tā piemēram, uzvedības korekcijas izdevumu atlīdzināšana var tikt atteikta pirmšķietami visus gadījumus argumentējot ar formālu atteikuma iemeslu, ka dzīvnieks netika laicīgi apmācīts atbilstoši vecumam un tagad apdrošinātājs par to vainu neuzņemas, tomēr par konkrēto situāciju tiktāl tiesu spriedumi vai zinātnisku publikāciju nav. Apdrošinātājs *ManyPets* apdrošināšanas līgumā nosaka atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību gadījumos, kur dzīvnieks atradies 48 stundu laikā pēc pazušanas, kad dzīvnieks pazudis laikā, kamēr to pieskata kāds, kuram par to maksā. Minēts, ka apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu var atteikt slimības gadījumā, ja katrus 12 mēnešus nav veikta dzīvnieka klīniskā izmeklēšana pie veterinārārsta, zobu profilaktiska apkope un vakcinācija.¹⁵² Tādā veidā apdrošinātājs nodrošina, ka dzīvnieka īpašnieks pats veicina dzīvnieka labas veselības stāvokli ar aktīvu rīcību, izvairoties no vienkāršas riska iestāšanās “sagaidīšanu”. Atsevišķi noteikts, ka netiks izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība dzīvnieka nāves vai eitanāzijas gadījumā, ja dzīvnieks ir vecāks par 9 gadiem. Tādā veidā apdrošinātājs neizvairās no vecāku dzīvnieku apdrošināšanas, tomēr, apzinoties vidējo dzīvnieku dzīvildzi, pasargā sevi no nepareizas apdrošināmo risku interpretācijas, saglabājot apdrošināmā riska pazīmi “nejaušība”¹⁵³.

¹⁵² *ManyPets Complete 15K Policy*. p. 29. Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]

¹⁵³ *Ibid.* p.7.

KOPSAVILKUMS

1. Latvijā nacionālais regulējums neparedz mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas ierobežojumus atkarībā no to vecuma vai citām pazīmēm, taču to brīvi var darīt apdrošinātāji ar apdrošināšanas līguma noteikumiem. Latvijā apdrošinātāji piedāvā apdrošināt suņus un kaķus no mūža pirmās dienas līdz 10 gadu vecumam neatkarīgi no to identifikācijas statusa. Arī Francijā ir līdzīgi, un lielākas konkurences apstākļos tiek piedāvāta tikai identificētu dzīvnieku apdrošināšana no 2 mēnešu vecuma līdz 12 gadu vecumam, turklāt ir iespēja apdrošināt arī eksotiskos dzīvniekus. Arī Latvijā rekomendējams ieviest tikai identificētu dzīvnieku apdrošināšanu, kā arī eksotisko dzīvnieku apdrošināšanu. Dzīvnieku apdrošināšanas piedāvājuma bagātināšanai rekomendēts ieviest iespēju pēc apdrošināšanas ņēmēja un apdrošinātāja vienošanās apdrošināt arī riskus, kas iestājušies noteiktu periodu pirms apdrošināšanas polises iegādes, sekojot Lielbritānijas dzīvnieku apdrošinātāju piemēram.
2. Mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšana atbilstoši Apdrošināšanas līguma likumam balstās uz kompensācijas principu, tomēr, gan Latvijā, gan ārvalstu apdrošinātāju apdrošināšanas noteikumos konstatējamas summu apdrošinājuma principa iezīmes attiecībā uz dzīvnieku veselības apdrošināšanu (pēc tabulas principa izšķirti dažādu risku iestāšanās atlīdzības griesti) un viena Latvijas apdrošinātāja gadījumā arī uz dzīvnieka dzīvības apdrošināšanu jeb riska “nāve” iestāšanos.
3. Rekomendēts papildināt Apdrošināšanas līguma likumu ar X nodaļu Dzīvnieku apdrošināšana, kura varētu sastāvēt no trīs sekojošiem pantiem:

“62.pants. Dzīvnieku apdrošināšana.

Dzīvnieku apdrošināšana attiecas uz konkrēta mājas (istabas) dzīvnieka apdrošināšanu.

63.pants.

Attiecībā uz mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu piemēro īpašuma apdrošināšanas noteikumus tiktāl, ciktāl šajā nodaļā nav noteikts citādi.

64.pants

Puses apdrošināšanas līgumā var paredzēt, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošinājuma summu vai citu apdrošināšanas līgumā paredzēto summu, kuras apmērs vai apmēra aprēķināšanas noteikumi ir paredzēti, noslēdzot apdrošināšanas līgumu. Šādos gadījumos nepiemēro šā likuma 42. pantā noteikto kompensācijas principu.”

4. Latvijā apdrošinātāju piedāvātajās mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas polisēs apdrošināmo risku apraksts ir pieticīgāks nekā aplūkotajiem ārvalstu apdrošinātājiem.

Netiek pievērsta uzmanība apdrošināmo risku detalizācijai atkarībā no dzīvnieka šķirnes un nav konkrēti noteikts, kādi pakalpojumi ietilpst ārstēšanas izdevumu un vispār atlīdzināmo izdevumu tvērumā.

5. Apdrošināšanas atlīdzības apjoma izmaksas pielīgšanai riska “dzīvnieka nāve” vai “pazušana” iestāšanās gadījumā, ne vienmēr vērtējama tikai dzīvnieka tirgus vērtība, bet arī dzīvnieka patiesā vērtība (*actual value* – angļu val.) kā būtnei, ņemot vērā dzīvniekam iemācītās īpašās prasmes, sasniegumus. Patiesās vērtības noteikšana ir īpaši būtiska, ja dzīvnieka vērtība nav pierādāma vai apliecināma, vai dzīvnieks ir iegūts bez maksas.
6. Rekomendēts Ārstniecības pakalpojumu veidlapas paraugs mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšanai, kas izveidots šī darba ietvaros, un ko paredzēts aizpildīt veterinārārstam un dzīvnieka īpašniekam, tādā veidā aizstājot līdzšinējo praksi Latvijā par nepieciešamo veterinārmedicīnas iestādes izraksta iesniegšanu apdrošinātājam.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

Literatūra

1. Auffret van der Kemp T. To which animals does animal welfare apply in law and why? Hild S. & Schweitzer L. (Eds), *Animal Welfare: From Science to Law*, 2019, pp.47-56.
2. Balodis K. *Ievads civiltiesībās*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.
3. Birds J. *Bird's Modern Insurance Law*. Tenth edition. London: Sweet & Maxwell, 2016.
4. Boller M., Nemanic T.S., Anthonisz J.D., Awad M., Selinger J., Boller E.M., Stevenson A.M. The Effect of Pet Insurance on Presurgical Euthanasia of Dogs With Gastric Dilatation-Volvulus: A Novel Approach to Quantifying Economic Euthanasia in Veterinary Emergency Medicine. *Front. Vet. Sci.* 2020.
5. Fershtman J.I., Ocrant Y.C. Animal Law for Insurance Lawyers. *Tort Trial & Insurance Practice Law Journal*, Fall 2019 (54:3) p.948.
6. Fossati P. Protecting Interests of Animals in Custody Disputes: Italian Caselaw Outpaces Italian and European Union Legislation. Brill; E-ISSN: 1568-5306; pp.1-18.
7. Isa A. B., Alireza B., The Principle Of Indemnity In Insurance Law. *MAJLIS & RAHBORD WINTER 2015*, Volume 21 , Number 80; pp. 169-193
8. Krisch E., McDonald J., Jones C., Fagan J. M. Personal Pet Prenuptials. Assuring that the Property of Companion Animals is Rightfully Cared for in the Event of a Couple's Separation. (2014)
9. Ladlow J., Liu N., Kalmar L., Sargan D. Brachycephalic obstructive airway syndrome *The Veterinary Record*; London Vol. 182, Iss. 13, (2018) p.375.
10. Levy J.K., Bard K.M., Tucker S.J., Diskant P.D., Dingman P.A. Perioperative mortality in cats and dogs undergoing spay or castration at a high-volume clinic. *Vet J.* 2017 Jun;224:11-15. doi: 10.1016/j.tvjl.2017.05.013. Epub 2017 Jun 2. PMID: 28697869.
11. Liholaja. V., Krastiņš U. *Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa)*. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.
12. Loshin J. Insurance Law's Hapless Busybody: A Case Against the Insurable Interest Requirement. *The Yale Law Journal* 117 (2007-2008), p.474-480.
13. Mantrovs V. *Apdrošināšanas tiesības*. LU Akadēmiskais apgāds, 2018.
14. McChesney M. Waiting Periods for the Children's Health Insurance Program (CHIP): Not Worth the State Resources or Risk to Children's Health. 2015, pp.1-4.
15. Pallotta, N.R. Chattel or Child: The Liminal Status of Companion Animals in Society and Law. *Soc. Sci.* 2019, 8, p. 158. DOI: <https://doi.org/10.3390/socsci8050158>

16. Takahashi F., Honnami A., Toki M., Dosaka A., Fujita Y., Hara Y., Yamaguchi S. *Effect of durotomy in dogs with thoracolumbar disc herniation and without deep pain perception in the hind limbs. Veterinary Surgery 49, Issue 5, 2020. pp.860-869.*
17. Williams A. S., Coble K., Williams B., Dicks R. M., Knippenberg R.- Consumer Preferences for Pet Health Insurance. 2016 Annual Meeting, February 6-9, 2016, San Antonio, Texas 230144, Southern Agricultural Economics Association.

Normatīvie akti

1. Līgums par Eiropas Savienības darbību konsolidētā versija.
2. Civillikums: LV likums. Pieņemts 28.01.1937. [01.05.2022. red.]
3. Apdrošināšanas līguma likums. LV likums. Pieņemts 03.05.2018.
4. Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likums. LV likums. Pieņemts 18.06.2015. [29.10.2021. red.]
5. Krimināllikums: LV likums. Pieņemts 17.06.1998. [04.05.2022. red.]
6. Noteikumi par Mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtību. Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumi Nr.491. [22.05.2020. red.]
7. Bürgerliches Gesetzbuch [Civilkodekss]. Pieejams: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p0272
8. Code des Assurances [Apdrošināšanas kodekss]. Pieejams: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006073984/>
9. Code civil. Livre II : Des biens et des différentes modifications de la propriété. [Civilkodekss. II sējums : īpašums un dažādas īpašuma modifikācijas] Pieejams: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000030250342/
10. Dangerous Dogs Act 1991. [Bīstamo suņu likums]. Pieejams: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/65/section/1>

Tiesu prakse

2017.gada 25.janvāra Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedums lietā Nr. C32257815

Interneta avoti

1. AAS „BALTA” MĀJDZĪVNIĒKU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR. 1303.02. Pieejams : <https://www.balta.lv/uploads/noteikumi/majdzivnieku-apdrosinasana/majdzivnieku-apdrosinasana-130302.pdf> [aplūkots 18.04.2022.]
2. *Agria Assurances pour Chiens*. Pieejams: <https://reassurez-moi.fr/guide/wp-content/uploads/2020/01/agria-assurance-chien-cg.pdf> [aplūkots 26.04.2022.]

3. *ASSURANCE SANTÉ CHIEN ET CHAT. Dispositions Générales Référence : CDA072017P0520 – Juillet 2017.* Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-SanteVet.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]
4. *ASSURANCE SANTÉVET NAC (NOUVEAUX ANIMAUX DE COMPAGNIE), Dispositions Générales. Référence : CDA062016P0595 – juin 2016.* Pieejams: <https://www.santevet.com/bundles/cdasv/documents/dgs/Dispositions-Generales-NAC.pdf> [aplūkots 25.04.2022.]
5. Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi No. DZ-20211, II līmenis. Pieejams: <https://www.if.lv/globalassets/lv/pdf/noteikumi/if-majdzivnieku-apdrosinasanas-noteikumi-20211-210927-lv.pdf> [aplūkots 23.04.2022.]
6. *ManyPets Complete 15K Policy.* Pieejams: <https://manypets.com/uk/resources/policy-wording/complete-policy-wording-2022-03-30.pdf> [aplūkots 19.05.2022.]
7. *Napo Limited. Your policy for Your Pet(s). Important Information.* Pieejams: https://policy.napo.pet/product/10/policy_wording_document/ [aplūkots 19.05.2022.]
8. *K10 Workingdogs B.V. Holland.* Pieejams: <https://k10workingdogs.com/green-dogs/> [aplūkots 23.04.2022.]

1. pielikums

Aptaujas rezultātu apkoojums:

1. Kāds mājdzīvnieks Jums ir? (Vairākas atbildes iespējamās)

kaķis	94	35,6%
suns	156	59,1%
trusis	3	1,1%
putns	4	1,5%
zivis, abinieki, rāpuļi	14	5,3%
Cits	3	1,1%
		100,0
	264	%

2. Cik bieži dodaties vizītēs pie veterinārārsta?

retāk kā 1 reizi gadā	39	21,5%
1 reizi gadā	66	36,5%
vairākas reizes gadā	68	37,6%
Cits	8	4,4%
		100,0
	181	%

3. Cik lielu summu pēdējā gada laikā esat samaksājuši par veterinārārsta pakalpojumiem?

0 EUR	7	3,9%
mazāk kā 40 EUR	35	19,3%
40 EUR – 100 EUR	65	35,9%
100 EUR – 300 EUR	46	25,4%
300 EUR – 700 EUR	20	11,0%
vairāk kā 700 EUR	8	4,4%
		100,0
	181	%

4. Vai ir bijušas reizes, kad dzīvniekam ir veselības stāvokļa izmaiņas (piemēram, vemšana vai šķidra vēdera izeja), bet pie veterinārārsta dzīvnieks netiek vests?

Jā	105	58,0%
Nē	72	39,8%
Cits	4	2,2%
		100,0
	181	%

5. Vai esat dzirdējis(-usi) par mājas (istabas) dzīvnieku apdrošināšanu?

Jā	146	80,7%
Nē	35	19,3%
	181	100,0%

6. Vai Jūs vēlētos apdrošināt savu mājdzīvnieku?

Mans dzīvnieks jau ir apdrošināts	17	9,4%
Jā	18	9,9%
Atkarīgs no piedāvājuma	112	61,9%
Nē, man nav nepieciešamības	34	18,8%
	181	100,0%

7. Kādu summu mēnesī Jūs būtu gatavs(-a) maksāt par sava mājdzīvnieka apdrošināšanu?

Līdz 10 eiro	65	50,0%
10-20 eiro	23	17,7%
vairāk par 20 eiro	2	1,5%
cena nav izšķiroša manai izvēlei, galvenais, lai apdrošinātājs atlīdzina pēc iespējas daudzveidīgākus risku iestāšanās gadījumus.	33	25,4%
Cits	7	5,4%
	130	100,0%

8. Vai bija skaidrs, kādi dokumenti ir jāiesniedz apdrošinātājam atlīdzības pieteikšanai?

jā, viss bija ļoti vienkārši	11	7,5%
daļēji, bet vaicājot apdrošinātājam viss bija viegli saprotams	6	4,1%
nē, bija sarežģīti	1	0,7%
Cits	5	3,4%
Neesmu ar to saskāries (-usies), jo mans dzīvnieks nav apdrošināts	124	84,4%
	147	100,0%

9. Kāda riska iestāšanās bija pamatā apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšanai?

Ārstēšanās izdevumi	13	8,8%
Zobu ārstēšana - saslimšanas gadījumā vai Nelaiemes gadījuma rezultātā	1	0,7%
Paziņojuma un atlīdzības par atrašanu izmaksas	0	0,0%
Zādzība, nolaupīšana vai pazušana	3	2,0%

Dzīvnieka nāve	1	0,7%
Medību vai dienesta suņa prasmju zudums	0	0,0%
Cits	4	2,7%
Neesmu ar to saskāries (-usies), jo mans dzīvnieks nav apdrošināts	125	85,0%
		100,0
	147	%

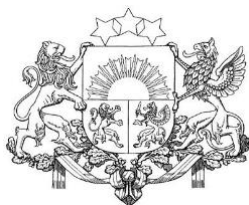
10. Kādi ir galvenie iemesli, kāpēc neizmantojat apdrošināšanas pakalpojumus?

Man tas nav nepieciešams	4	2,3%
Neesmu informēts/a par piedāvātajiem pakalpojumiem	67	38,7%
Neesmu atradis/usi vispiemērotāko piedāvājumu	50	28,9%
Līdzekļus izvēlos tērēt citām lietām	4	2,3%
Adrošināšanas pakalpojumi ir pārāk dārgi	20	11,6%
Cits	28	16,2%
		100,0
	173	%

11. Vai Jūs ieteiktu citiem apdrošināt savus dzīvniekus?

Jā, noteikti	39	21,5%
Drīzāk, jā	88	48,6%
Drīzāk, nē	26	14,4%
Nē	1	0,6%
Cits	27	14,9%
		100,0
	181	%

2.pielikums

Lietas Nr. C32257815

Lietas arhīva Nr. C-0305-17/11

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2017.gada 25.janvārī

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa šādā sastāvā: tiesnese Madara Ābele, ar tiesas sēdes sekretāru Reini Andrējevu,

pieņemot zemnieku saimniecības “Andžiņi” pilnvarotai pārstāvei /pers. A/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu zemnieku saimniecības “Andžiņi” prasībā pret maksātnespējīgo AAS “Balva” par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu 39 840,64 euro apmērā, un

konstatēja

2015.gada 5.maijā Limbažu rajona Viļķenes pagasta zemnieku saimniecība “Andžiņi” (turpmāk – arī prasītāja) iesniegusi Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā prasību pret likvidējamo AAS “Balva” par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu 39 840,64 euro apmērā.

Zemnieku saimniecība “Andžiņi”, pamatojoties uz Civillikuma 1587.pantu, likuma “Par apdrošināšanas līgumu” 1.panta 4.punktu, 5. punktu,

8.punktu un 13.punktu, 12.panta ceturto daļu, 24.panta pirmo un ceturto daļu, lūdz piedzīt no likvidējamās AAS “Balva” par labu zemnieku saimniecībai “Andžiņi” apdrošināšanas atlīdzību 39 840,64 euro apmērā par 2013.gada 31.augustā nekustamajā īpašumā “Andžiņi” notikušajā ugunsgrēkā bojāgājušajiem 56 pret ugunsgrēku apdrošinātajiem liellopiem un piedzīt visus tiesāšanās izdevumus, tai skaitā zvērināta advokāta honorāru.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2012.gada 28.decembrī starp prasītāju un atbildētāju ticis noslēgts un stājies spēkā apdrošināšanas līgums (turpmāk – līgums), ko apliecina Dzīvnieku apdrošināšanas polise DM 1624 (turpmāk – polise), un kura noteikumi ietverti Dzīvnieku apdrošināšanas noteikumos Nr. DA – 02 to 2011.gada 1.aprīļa grozījumu redakcijā.

Saskaņā ar līgumu tika apdrošināti 79 prasītājam piederoši liellopi, kuri atradās prasītāja dzīvnieku novietnē nekustamajā īpašumā “Andžiņi”, Viļķenes pagasts, Limbažu novads (turpmāk – nekustamais īpašums).

Nemot vērā, ka kopējā apdrošinājuma summa bija 39 500 Ls, viena liellopa apdrošinājuma summa tika noteikta 500 Ls, kas atbilst 711,44 euro.

2013.gada 31.augustā nekustamajā īpašumā notika ugunsgrēks, par ko nekavējoties tika paziņots Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (turpmāk – VUGD). Ugunsgrēka faktu apliecina VUGD Vidzemes reģiona brigādes Limbažu daļas 2013.gada 31.augustā sastādītais akts par ugunsgrēku Nr. 13-23699 un Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Limbažu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora Evitas Teices 2013.gada 13.septembra lēmums par kriminālprocesa Nr. 11280084009 izbeigšanu. Tāpat par ugunsgrēku tika paziņots veterinārārstei /pers. C/.

Ugunsgrēkā nodega saimniecības ēka (kūts) un šķūnis. Tāpat ugunsgrēkā gāja bojā 56 kūtī esošie apdrošinātie liellopi ar attiecīgiem identitātes numuriem, ko apliecina veterinārārstes /pers. C/ 2013.gada 5.septembra izziņa, Lauksaimniecības datu centra izziņa, kā arī divi 2013.gada 2.septembra dzīvnieku līķu pavaddokumenti.

Tā kā bija iestājies līgumā paredzētais apdrošināšanas gadījums, prasītāja 2013.gada 3.septembrī iesniedza atbildētājam Apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu ar ugunsgrēkā bojāgājušo apdrošināto liellopu sarakstu, lūdzot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par 58 bojāgājušajiem liellopiem Ls 29 000 apmērā. Sakarā ar to, ka ugunsgrēkā gāja bojā nevis 58 apdrošināšanas liellopi, bet gan 56 liellopi,

2013.gada 7.oktobrī atbildētājam tika iesniegti dokumenti apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma precizēšanai. Līdz ar to atbildētājam bija pienākums izmaksāt prasītājam apdrošināšanas atlīdzību par 56 bojāgājušajiem liellopiem 28 000 Ls apmērā.

Ar 2013.gada 18.oktobra vēstuli Nr. DZ-C13-470-k1 atbildētāja informēja prasītāju, ka atbildētāja ir atteikusies izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par zaudējumiem, kas prasītājam 2013.gada 31.augustā radušies sakarā ar ugunsgrēku. Atteikums tika pamatots ar to, ka lēmumā ir konstatēts, ka ugunsgrēku izraisījis atbildētājas darbiniece /pers. D/ mazgadīgais dēls /pers. E/. Līdz ar to prasītāja neesot nodrošinājusi Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr. 82 "Ugunsdrošības noteikumi" prasību ievērošanu. Tāpat prasītāja darbiniece /pers. D/ esot veikusi darbības, kuras vērstas uz zaudējumu rašanos, kas atbilstoši noteikumu 3.9.apakšpunktam esot pamats atteikties izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

2013.gada 31.oktobrī prasītāja nosūtīja atbildētājam pretenziju par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu.

Ar 2013.gada 26.novembra vēstuli Nr. DZ -C13-470-k2 "Par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu lietā Nr. UA-C13-470" atbildētāja informēja prasītāju, ka pēc lietas materiālu atkārtotas izskatīšanas un izvērtēšanas atbildētāja nolēmusi nemainīt 2013.gada 18.oktobrī pieņemto lēmumu neizmaksāt prasītājam apdrošināšanas atlīdzību.

2013.gada 22.jūlijā akcionāru ārkārtas sapulce pieņēmusi lēmumu par atbildētājas likvidāciju, par ko paziņojums publicēts 2013.gada 20.septembra oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". 2013.gada 16.decembrī prasītāja nosūtīja atbildētājam 2013.gada 13.decembra kreditora pretenziju, vēlreiz paužot savu gribu saņemt no atbildētājas pienākošos apdrošināšanas atlīdzību. Neskatoties uz to, ka kreditora pretenziju atbildētāja saņēma 2013.gada 18.decembrī, atbildētāja joprojām nav izmaksājusi prasītājam apdrošināšanas atlīdzību, kā arī nav pat sniegusi prasītājam atbildi saistībā ar tās kreditora pretenziju, tādējādi pilnībā ignorējot prasītājas tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību.

Atbildētāja pienākumu veikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu paredz likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 5.punkts, 13.punkts, 4.punkts,

24.panta pirmā daļa un Noteikumu 2.1. punkts, 1.8. punkts, 3.1.3.1. punkts, 1.9. punkts.

Prasītāja nekustamā īpašuma teritorijā turēja liellopus, kuri bija apdrošināti pret ugunsgrēka risku. Tā kā zaudējumi radušies ugunsgrēka rezultātā, ir iestājies apdrošināšanas gadījums un atbildētājam ir pienākums izmaksāt prasītājam pielīgtu apdrošināšanas atlīdzību.

Prasītāja ir izpildījusi likumā un līgumā noteiktos pienākumus, kas jāizpilda, iestājoties apdrošināšanas gadījumam. Ņemot vērā, ka polisē viena liellopa apdrošināšanas vērtība noteikta Ls 500 apmērā, bet prasītājas pašrisks nav paredzēts un ka ugunsgrēkā gāja bojā 56 liellopi, prasītāja lūdz izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību Ls 28 000 apmērā, kas atbilst 39 840,64 euro.

Noteikumos ietverti vairāki izņēmuma gadījumi, kad apdrošināto lopu bojāejas gadījumā atbildētāja ir tiesīga neatlīdzināt prasītājam radušos zaudējumus. Kā pamatu atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību atbildētāja vēstulē norādījusi Noteikumu 3.2.9. apakšpunktu, saskaņā ar kuru apdrošināšanas gadījumiem netiek uzskatīti un netiek atlīdzināti tādi zaudējumi, kuri tieši vai netieši radušies, ja apdrošinātais, apdrošinājuma ņēmējs vai ar tiem saistītās personas, t.sk. darbinieki, veic darbības, kuras vērstas uz zaudējumu rašanos, un noteikumu 3.2.10.apakšpunkts, saskaņā ar kuru pamats atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir gadījumā, ja apdrošinātais, apdrošinājuma ņēmējs vai ar viņu saistītās personas (skat. 3.2.9. apakšpunktu) neievēro normatīvajos aktos un administratīvajos lēmumos noteiktos ugunsdrošības noteikumus, būvnormatīvus, dažādu darbu veikšanas noteikumus, kā arī citas prasības par objekta uzturēšanu un ekspluatāciju.

Prasītāja ieskatā atbildētājas apgalvojumi ir nepamatoti. Atbildētāja nav pierādījusi apgalvojumu, ka prasītāja neesot ievērojusi Ugunsdrošības noteikumu prasības, jo pieļāvusi prasītājas darbinieces bērna atrašanos ražošanas telpās bez uzraudzības.

Atbildētāja nav norādījusi, kurš ugunsdrošības noteikumu punkts būtu pārkāpts un kas šādu apgalvojumu pamato. Atbildētāja nav iesniegusi pierādījumu, kas apliecinātu ugunsdrošības noteikumu pārkāpšanu no prasītājas vai tās saistīto personu puses. Ne aktā, ne līgumā nav minēts, ka ugunsgrēka iemesls būtu ugunsdrošības noteikumu pārkāpšana. Ugunsdrošības noteikumu pārkāpšanu nepierāda arī neviens cits kompetentu institūciju dokuments. Tāpat atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītājas darbinieces bērni tikuši atstāti bez uzraudzības. Līdz ar to atbildētāja nav pierādījusi noteikumu 3.2.10.apakšpunktā paredzētos apstākļus, kas to atbrīvo no pienākuma izmaksāt prasītājam apdrošināšanas atlīdzību.

Ugunsdrošības noteikumi neaizliedz ražošanas telpās atrasties bērniem. Bez tam saskaņā ar lēmumu ugunsgrēku izraisījušais bērns atradies nevis ražošanas telpās, bet gan šķūnī, atrašanos kurā ugunsdrošības noteikumi neaizliedz.

Atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītājas darbiniece būtu veikusi aktīvas darbības, kuras vērstas uz zaudējumu rašanos un kuru rezultātā prasītājam radušies zaudējumi. Lēmumā nav minēts, ka prasītājas darbiniece būtu jebkādā veidā vainojama ugunsgrēka izraisīšanā, tai skaitā vecot aktīvas darbības, kuras vērstas uz zaudējumu nodarīšanu. Lēmumā norādīts, ka ugunsgrēku izraisījis prasītājas

darbinieces dēļ. Līdz ar to nepastāv juridiski nozīmīga cēloņsakarība starp prasītājas darbinieces rīcību un prasītājai nodarītiem zaudējumiem. Ugunsgrēka izraisīšanā un zaudējumu nodarīšanā vainojama trešā persona. Trešās personas pieļautā neuzmanība atbilstoši noteikumu 3.2.9. punktam neatbrīvo atbildētāju no pienākuma izmaksāt prasītājai apdrošināšanas atlīdzību.

Atbildētāja nav izpildījusi likuma 12.panta ceturtajā daļā un 24.panta sestajā daļā paredzētās prasības pierādīt apstākļus, kas atbildētāju atbrīvo no pienākuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

2015.gada 9.jūnijā likvidējamā AAS "Balva" iesniegusi paskaidrojumus, kuros norāda, ka nav apstrīdams fakts, ka 2013.gada 31.augustā prasītāja nekustamajā īpašumā izcēlās ugunsgrēks, kura rezultātā nodega šķūnis un saimniecības ēka ar 56 kūtī esošiem apdrošinātiem liellopiem.

Saskaņā ar noteikumu 1.9. punktu un 1.11.punktu atbildētāja pienākums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību iestājoties apdrošināšanas gadījumam gulstas nevis no iesniegto dokumentu un/vai informācijas apjoma, bet gan atkarīgs no abu pušu apdrošināšanas noteikumu izpildes visā apdrošināšanas līguma darbības laikā.

Atbildētājs detalizēti noteikumu redakcijā atrunājis arī izņēmuma gadījumus, kādos netiek atlīdzināti zaudējumi, un proti noteikumu 3.2.9. punkts un 3.2.10.punkts.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu konstatējams, ka prasītāja darbinieces mazgadīgā bērna rīcība ir uzskatāma un vērtējama kā saistītās personas veiktas darbības, kas izraisīja zaudējumu rašanos, neievērojot normatīvajos aktos noteiktos ugunsdrošības noteikumus.

Masu saziņas līdzekļos norādīta informācija par to, ka prasītāja saimniecības darbības atjaunošanai nepieciešami vismaz 30 000 Ls. Tāpat atbildētājs saņēmis vēstules no Biedrības "Zemnieku saeima" un no kooperatīva "Trikāta" ar līgumu pēc iespējas nekavēt lietas izskatīšanu un lēmuma pieņemšanu, kā arī norādot, ka paralēli tiek vākti ziedojumi.

Uzskata, ka pie apstākļiem, kad prasītājs saņēmis ziedojumus jeb atlīdzību no trešajām personām, prasības apmērs nav norādīts pareizi.

Prasītājs nav pierādījis savu prasījumu pamatotību un prasījums par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu noraidāms pilnībā.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016.gada 6.jūlija spriedumu civillietā Nr. C32261716 pasludināts AAS "Balva" maksātnespējas process. Ieraksts Uzņēmuma reģistra Maksātnespējas reģistrā veikts 2016.gada 8.jūlijā. Par AAS "Balva" maksātnespējas procesa administratori iecelta /pers. H/.

Tiesas sēdē AAS "Balva" maksātnespējas procesa administratore /pers. H/ nav ieradusies, iesniegusi tiesai iesniegumu ar lūgumu izskatīt lietu administratores prombūtnē, sakarā ar atbildētāja pasludināto maksātnespējas procesu un administratora aizņemtību.

Tiesa uzskata par iespējamu izskatīt lietu administratores /pers. H/ prombūtnē, jo par lietas izskatīšanas laiku un vietu likumā noteiktā kārtībā ticis paziņots. Turklāt administratore sniegusi tiesai paskaidrojumus, kuros norādījusi, ka no Maksātnespējas likuma 64.panta pirmās daļas 1.punkta izriet, ka pēc atbildētājas juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas administratore pārņem parādnieka pārvaldes institūciju locekļu tiesības. Tādejādi secināms, ka administratore ir atbildētāja likumīgā pārstāve. Strīdos par kreditoru prasījumiem pret maksātnespējīgu parādnieku piemērojamas Maksātnespējas likuma speciālās tiesību normas, kas noteic speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi un kuru neievērojot kreditoram jāērķinās ar nelabvēlīgām sekām – noilguma iestāšanos. Minēto negroza apstākļi, ka kreditors, apejot Maksātnespējas likumā noteikto prasījuma pieteikšanas kārtību, pirms vai pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas cēlis prasību tiesā. Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā daļā (likuma redakcija spēkā uz 6.07.2016.) noteikts, ka kreditora prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par maksātnespējas procesa pasludināšanu. Atbilstoši minētā panta otrajai daļai, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā noteikto prasījuma iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 73.panta otrajā daļā noteiktajam, pēdējais termiņš kreditora prasījuma iesniegšanai bija 2017.gada 8.janvāris. Administratore vērs tiesas uzmanību, ka prasītāja nav pieteikusi kreditora prasījumu atbildētājas maksātnespējas procesa ietvaros likumā noteiktajā termiņā. Tādejādi secināms, ka prasītājas prasījumam, par ko celta prasība tiesā pret atbildētāju ir iestājies noilgums un prasība ir noraidāma.

Tiesa sēdē zemnieku saimniecības "Andžiņi" pilnvarotā pārstāve /pers. A/ uzturēja prasību, pamatojoties uz prasībā minētiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka lietā nav strīda par prasītāja noslēgto apdrošināšanas līgumu. Ir strīds par apdrošināšanas atlīdzības pamatotību vai nepamatotību. Noteikumu 3.2.9. punktā norādīts uz darbiniekiem, bet ugunsgrēku izraisīja darbinieka bērns.

Noteikumu 3.2.9. punktā nav norādīts, ka ar darbinieku saistīta persona, tāpēc darbinieka darbības nav cēloniskā sakarībā ar prasītājas darbinieces rīcību un prasītājai nodarītiem zaudējumiem. Nav pierādījumu par bērna atrašanos bez uzraudzības. Nav norādīts, kurš ugunsdrošības punkts ir pārkāpts. Atbildētāja nav pierādījusi, ka ir notikuši noteikumu 3.2.10.punktā norādītie apstākļi. Nav pierādījumu par to, ka darbiniece veikusi aktīvas darbības, lai veicinātu zaudējumu rašanos. Darbinieka darbības nevar saistīt ar rīcību. Noteikumu 3.3.9. punkta izpratnē bērns ir trešā persona. Trešās personas pieļautā neuzmanība vai darbība neatbrīvo apdrošinātāju no pienākuma izmaksāt atlīdzību. Lietā ir pierādījumi, kuri norāda, ka ziedojumi netika sniegti par liellopu zaudēšanu. Ziedojumi bija par nekustamo īpašumu, par kuru strīda nav. Prasītāja un Gjensidige Baltic, AAS noslēdza vienošanās par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu. Gjensidige Baltic, AAS netika konstatējusi pamatu atteikt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu uz apstākļiem kādus norāda atbildētāja. Noteikumi paredz dzīvnieku apdrošināšanas kārtību un atbildētājs netika pieprasījis iesniegt dokumentus par ugunsdrošību. Tādejādi apdrošinātājs pieļāvis, ka viss ir kārtībā ar ugunsdrošību. Līdzīgs jautājums ir apskatīts Augstākās tiesas 14.02.2014.g. spriedumā Nr. SKC-17/2014 un 13.10.2016.g. spriedumā Nr. SKC311/2016. Cēloniskā saikne ir mazgadīga bērna neuzmanīga rīcība ar uguni, kā rezultātā iestājās ugunsgrēks un lopi aizgāja bojā. Mājlopi tika apdrošināti par summu un pašrīks netika iekļauts. Uzskata, ka kreditora pretenzija AAS “Balva” tika iesniegta 2013.gada 13.decembrī, kad AAS “Balva” tika pasludināts likvidācijas process. Maksātnespējas procesa ietvaros kreditora prasība netika iesniegta.

Noklausījusies prasītājas pārstāves paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Lietas izskatīšanas laikā konstatēts, ka 2012.gada 28.decembrī zemnieku saimniecība “Andžiņi” kā apdrošinājumaņēmēja, apdrošinātā un AAS “Balva” kā apdrošinātāja starpā noslēgts dzīvnieku apdrošināšanas līgumu, saskaņā ar kuru izsniegta dzīvnieku apdrošināšanas polise DM 1624, kurā paredzēti dzīvnieku apdrošināšanas noteikumi Nr. DA 02, ar 2011.gada 1.aprīļa grozījumiem.

Līgums paredzēja 79 prasītājai piederošu liellopu slimību, nelaimes gadījumu, uguns risku un stihiju apdrošināšanu. Liellopi atradās prasītājas dzīvnieku novietnē nekustamajā īpašumā “Andžiņi”, Viļķenes pagasts, Limbažu novads.

2013.gada 31.augustā nekustamajā īpašumā “Andžiņi”, Viļķenes pagasts, Limbažu novads notika ugunsgrēks, par ko nekavējoties tika paziņots Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam. Ugunsgrēka rezultātā nodega šķūnis un kūts. Tāpat ugunsgrēkā gāja bojā 56 kūtī esošie apdrošinātie liellopi ar attiecīgiem identitātes numuriem.

Pie apstākļiem, kad prasītāja bija veikusi liellopu apdrošināšanu un bija iestājies apdrošināšanas gadījums, 2013.gada 3.septembrī prasītāja iesniegusi atbildētājai pieteikumu par ugunsgrēkā bojāgājušo 56 liellopu apdrošināšanas atlīdzību 28 000 Ls apmērā.

Ar 2013.gada 18.oktobra vēstuli un 2013.gada 26.novembra atkārtotu vēstuli, atbildētāja informēja prasītāju par atteikšanos izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par zaudējumiem, kas prasītājai 2013.gada 31.augustā radušies sakarā ar ugunsgrēku.

Kā redzams no AAS “Balva” 2013.gada 18.oktobra vēstules, tad apdrošināšanas atlīdzības atteikuma pamats minēts apstākļi, ka apdrošinājumaņēmēja darbiniece /pers. D/ uz darba vietu bija paņēmusi līdzīgu mazgadīgu personu, kurš siena šķūnī spēlējies ar šķiltavām, kuras pirms tam bija slepus bija izņēmis no /pers. D/ virsjakas kabatas. Minētais norāda, ka apdrošinājumaņēmējs nebija nodrošinājis 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 82 (Ugunsdrošības noteikumu) prasību ievērošanu, pieļaujot mazgadīga bērna atrašanos telpās bez uzraudzības. Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu – par nepilngadīgu bērnu nodarīto trešajām personām jāatbild to vecākiem un šo ugunsnelaimi izraisījušie bērni bija apdrošinājumaņēmēja darbinieces bērni.

Lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu norādīts, ka pirmstiesas procesa gaitā noskaidrots, ka 2013.gada 31.augusta pēcpusdienā mazgadīgais /pers. E/, dzimis 2008.gada 6.janvārī, kopā ar māsu Kristīni Kudrjavcevu devies līdz mammai /pers. D/ uz darba vietu zemnieku saimniecību “Andžiņi”, Viļķenes pagasts, Limbažu novads. Kamēr mamma apkopa lopiņus, /pers. E/ spēlējies siena šķūnī ar šķiltavām, kuras pirms tam slepus izņēmis no mammas virsjakas kabatas. Spēlējoties šķiltavas pielicis pie siena ruļļa, kurš sācis degt. Pēc brītiņa viss siens jau dedzis ar lielu liesmu.

Noteikumu 3.2.punkts paredz izņēmumus no apdrošināšanas seguma, proti, par apdrošināšanas gadījumiem netiek uzskatīti un netiek atlīdzināti tādi zaudējumi, kuri tieši vai netieši radušies, ja (3.2.9. apakšpunkts) apdrošinātais, apdrošinājumaņēmējs vai ar tiem saistītās personas (ģimenes locekļi, radnieki līdz trešajai pakāpei un personas, kas ir svainības attiecībās ar apdrošināto vai apdrošinājumaņēmēju līdz otrajai pakāpei, darbinieki, komersabiedrības darbinieki un akcionāri, pilnvarotas personas un citi pārstāvji) veic darbības, kas vērstas uz zaudējumu rašanos. Ja (3.2.10. apakšpunkts) apdrošinātais, apdrošinājumaņēmējs vai ar viņu saistītās personas (sk. 3.2.9. apakšpunkts) neievēro normatīvajos aktos un administratīvajos lēmumos noteiktos ugunsdrošības noteikumus, kā arī citas prasības par objekta uzturēšanu un ekspluatāciju.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 1.panta 5.punkts noteic, ka apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājumaņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājumaņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmērā, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības un apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta pirmā daļa noteic, ka iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs izmaksā apdrošināšanas atlīdzību apdrošināšanas līgumā noteiktajai personai. Minētā panta otrās daļas 4.punkts noteic, ka apdrošinātājam nav tiesību izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātā riska iestāšanās ir izraisījis apdrošinājumaņēmēja, apdrošinātā, labuma guvēja vai trešās personas ļauns nolūks. Šajā gadījumā apdrošinātājs iemaksāto apdrošināšanas prēmiju neatmaksā.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 24.panta piektā daļa noteic, ka apdrošinātājam ir tiesības pēc apdrošinātā riska iestāšanās pārbaudīt, kā apdrošinātais vai apdrošinājumaņēmējs ir ievērojis apdrošināšanas līguma noteikumus.

Minētā panta sestā daļa noteic, ka apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā noteiktajām saistībām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

Likuma "Par apdrošināšanas līgumu" 12.panta ceturtā daļa noteic, ka apdrošinātāja pienākums ir pierādīt jebkurus apstākļus, kas to atbrīvo no apdrošināšanas līgumā minēto saistību izpildes izņēmuma gadījumā.

Ievērojot minēto, pušu paskaidrojumus un iebildumus, tiesas pienākums ir pārbaudīt, vai atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir pamatots ar likumu un vai ir pierādīti apstākļi, uz kuriem atteikums pamatots.

Prasībā tiesai prasītāja norādījusi, ka atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītāja nav ievērojusi ugunsdrošības noteikumu prasības, jo pieļāvusi prasītājas darbinieces bērna atrašanos ražošanas telpās bez uzraudzības. Tāpat atbildētāja nav pierādījusi, ka prasītājas darbinieces bērni tikuši atstāti bez uzraudzības.

Tiesa konstatējusi pamatu atsaukties uz noteikumu 3.2.9. un 3.2.10. apakšpunktiem, atzīstot, ka prasītāja veica darbības, kas bija vērstas uz zaudējumu rašanos.

Tiesai pamats uzskatīt, ka darbinieces bērns ietilpst noteikumu 3.2.9. apakšpunktā nosaukto personu lokā, kuru darbības netiek uzskatītas par apdrošināšanas gadījumiem un netiek atlīdzināti kā tieši vai netieši radušies zaudējumi. Tiesa noraida prasītājas paskaidrojumu, ka trešās personas pieļautā neuzmanība vai darbība neatbrīvo apdrošinātāju no pienākuma izmaksāt atlīdzību.

Kā redzams no lietas materiāliem, tad bērnam, kurš izraisīja ugunsgrēku bija pieci gadi, tātad viņam nebija rīcībspējas. Bērns neapzinājās savas rīcības nopietnību un sekas, kādas radīsies viņa rīcības rezultātā.

Juridiskā doktrīnā nošķir divus jēdzienus – personas tiesībspēja un personas rīcībspēja. Katra no šiem jēdzieniem saturs ir atšķirīgs. Proti, tiesībspēja civiltiesībās nozīmē to, ka persona ir spējīga iegūt noteiktas tiesības un uzņemties noteiktus pienākumus. Šī spēja fiziskai personai rodas ar dzimšanu un izbeidzas ar nāvi, savukārt juridiskai personai tā rodas ar tās reģistrāciju normatīvajos aktos noteiktā vai iestājoties noteiktiem likumā paredzētiem apstākļiem (piemēram, atklājas mantojums un izveidojas mantojuma masa, kas piedalās civiltiesiskās attiecībās kā atsevišķa juridiska persona). Tiesībspēja attiecīgi piemīt visām minētajām personām un tā pastāv neatkarīgi no personu rīcībspējas. Savukārt rīcībspēja nozīmē personas spēju realizēt savas tiesības. Rīcībspēja nepiemīt visām personām, piemēram, nepilngadīgajiem, tā var tikt arī ierobežota ar likumu, tiesas spriedumu vai juridiskām personām arī ar iestāžu administratīviem aktiem. Rīcībspēja nekad nevar pastāvēt atsevišķi bez tiesībspējas (*Dipl.iur. Edgars Briedis, biroja*

"Sorainen Law Offices" jurists, - "Jurista Vārdam". Publicēts: Jurista Vārds: 26.10.2004 Nr. 41 (346) rubrika: Par darbīgu likumu Par administratīvo tiesībsubjektību.)

Civillikuma 219.pantā noteikts, ka nepilngadība abu dzimumu personām turpinās tik ilgi, kamēr tās sasniedz astoņpadsmit gadu vecumu.

Civillikuma 1408.pants noteic, ka rīcībspējas trūkst nepilngadīgajiem.

Civillikuma 1637.pants noteic, ka par aizskārums nav vainojami bērni līdz septiņiem gadiem.

Civillikuma 1639.pants noteic, ka tiesību aizskārums uzliek atbildību tam, kas pieļauj to tādos apstākļos, kuri pēc viņa personiskajām attiecībām pret aizskārēju, dod viņam, kā vienam no vecākiem vai saimniekiem, iespēju un tā tad arī uzliek pienākumu aizkavēt tādu aizskārumsu.

Lietā nav strīda par to, ka bērnam, kurš izraisīja ugunsgrēku bija tiesībspēja, bet rīcībspējas trūkums ir pamats uzskatam, ka bērns bija saistīts ar darbinieci, kura bija bērna māte un dabiskā aizbildne. Bērnam nav trešās personas statusa, ja nav rīcībspējas.

Civillikuma 177.pants noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai (219.p.) bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāka tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa

personiskajās un mantiskajās attiecībās. Savukārt Civillikuma 223.pants noteic, ka māte uz aizgādības tiesību pamata ir sava nepilngadīgā bērna dabiskais aizbildnis.

Atbildētājas atteikumā izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību ir norādīts, ka apdrošinājuma ņēmējs nav nodrošinājis 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 82 (Ugunsdrošības noteikumi) prasību ievērošanu.

Tiesa, vērtējot apstākļus, kas saistīti ar Ugunsdrošības noteikumu pārkāpumu, konstatējusi pamatu atsaukties 2004.gada 17.februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.82 Ugunsdrošības noteikumi (zaudējuši spēku 1.09.2016.g.). Minēto noteikumu 3.punkts noteic, ka ikvienas personas pienākums ir nepieļaut ugunsgrēka izcelšanos vai darbības, kas var novest pie ugunsgrēka.

Pie apstākļiem, kad bērns bija nepilngadīgs un atradās mātes aprūpē, prasītāja darbiniecei /pers. D/ bija nodrošināma bērna uzraudzība laikā, kad bērns atradās siena šķūnī un viņa rīcībā bija nonākušas šķiltavas. /pers. O/ nepieļautu ugunsgrēka izcelšanos un novērstu darbības, kas noveda pie ugunsgrēka izcelšanās. Šādu kārtību paredz Civillikuma 177. pants, kurš noteic, ka aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Rūpes par bērna mantu nozīmē gādību par bērna mantas uzturēšanu un izmantošanu tās saglabāšanai un vairošanai.

Prasībā tiesai prasītāja norāda, ka nav pierādījumu par to, ka /pers. D/ netika nodrošinājusi bērna uzraudzību.

Fakts, ka nepilngadīga bērna rīcībā bija šķiltavas, kuras bērns bija izņēmis no mātes kabatas un, ka nepilngadīgs bērns spēlējās siena šķūnī ar šķiltavām un izraisīja nekontrolētu uguns izplatīšanos pierāda, ka bērnam nebija nodrošināta uzraudzība un viņš atradās šķūnī bez pieauguša cilvēka pieskatīšanas. Prasītājai, esot pierādījumiem, ka viņas nepilngadīgs bērns atradās siena šķūnī pieauguša cilvēka uzraudzībā un, ka bērna rīcībā neatradās, bija norādāms tiesai, iesniedzot par to attiecīgus pierādījumus.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa noteic, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Minētā panta sestā daļa noteic, ka vecākiem vai personai, kuras aprūpē bērns nodots, ir pienākums neatstāt bērnu līdz septiņu gadu vecumam bez pieaugušo vai personu, ne jaunāku par 13 gadiem, klātbūtnes.

Prasībā tiesai prasītāja norāda, ka ugunsdrošības noteikumi neaizliedz ražošanas telpās atrasties bērniem. Saskaņā ar lēmumu ugunsgrēku izraisījušais bērns atradies nevis ražošanas telpās, bet gan šķūnī.

Tiesa uzskata, ka minētam iebildumam nav pamata. Lietas izskatīšanas laikā nav konstatēti apstākļi attiecībā par to, ka prasītājas darbinieka bērniem bija liegts atrasties mammas darba vietā un minētais apstāklis nav minēts kā pamats atteikumam izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību. Vecākam, pieņemot lēmumu par nepilngadīga bērna atrašanos darba devēja telpās un teritorijā, jāapzinās sava lēmuma nozīmīgums, attiecībā pret bērnu, t.i. bērna uzraudzība un drošība, kā arī attiecībā pret darba devēju, t.i. darba devēja drošība. Vecāks, pieņemot lēmumu par bērna uzturēšanos vecāka darba vietā, netiek atbrīvots no likumā noteiktā vecāka pienākuma rūpēties par bērnu un to uzraudzīt. Darba likuma 81.panta pirmā daļa noteic, ka darbiniekam savu darba pienākumu ietvaros ir pienākums rūpēties par to, lai pēc iespējas novērstu vai mazinātu šķēršļus, kas nelabvēlīgi ietekmē vai var ietekmēt parasto darba gaitu uzņēmumā, kā arī par to, lai pēc iespējas novērstu vai mazinātu draudošus vai jau radušos zaudējumus.

Lietas izskatīšanas laikā prasītāja norādīja, ka līdzīgs jautājums ticis apskatīts 2014.gada 14.februāra Augstākās tiesas spriedumā Nr. SKC17/2014 un 2016.gada 13.oktobra spriedumā Nr. SKC-311/2016.

Tiesa nav konstatējusi pamatu atsaukties uz 2014.gada 14.februāra spriedumu lietā Nr. SKC-17/2014. Minētajās lietās ir atšķirīgi atteikuma izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību apstākļi, proti, apdrošinātāja atteikums izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par dzīvojamo ēku pamatots ar faktu, ka, noslēdzot apdrošināšanas līgumu, persona nav informējusi apdrošinātāju par apdrošinātā objekta iekļāšanu un apgrūtināšanu ar hipotēku. Savukārt 2016.gada 13.oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-311/2016 apdrošināšanas atlīdzības izmaksa atteikta, jo ugunsgrēka izcelsme bija kalorifera, ko ieslēdza salona darbiniece, vada bojātās izolācijas gruzdoša degšana ar tam sekojošu īsslēgumu un tālāku blakus esošo degošo materiālu aizdegšanās.

Kā pamatots uz apmierināms ir atbildētājas 2017.gada 9.janvāra paskaidrojumos minētais apstāklis prasības noraidīšanai, ka ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2016.gada 6.jūlija spriedumu civilīetā

Nr. C32261716 pasludināts AAS "Balva" maksātspējas process. Ieraksts Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra Maksātspējas reģistrā veikts 2016.gada 8.jūlijā. Par AAS "Balva" administratori iecelta /pers. H/.

Strīdos par kreditora prasījumiem pret maksātspējīgu parādnieku piemērojamas Maksātspējas likuma speciālās tiesību normas, kas noteic speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi un kuru neievērojot kreditoram jāreķinās ar nelabvēlīgām sekām – noilguma iestāšanos. Minēto kārtību negroza apstākļi, ka kreditors, apejot Maksātspējas likumā noteikto prasījuma noteikšanas kārtību pirms vai pēc parādnieka maksātspējas procesa pasludināšanas cēlis prasību tiesā. *Civillietu departamenta 2014.gada 8.aprīļa spriedums lietā Nr. SKC-117 9.4. punkts un Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 31.marta spriedums Nr. SKC-0003/2016, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 31.marta spriedums Nr. SKC-92/2016.*

Kreditoru prasījumu, kas vērsti pret maksātspējīgo parādnieku (gan fizisko, gan juridisko personu) iesniegšanu likumdevējs aprobežojis ar saīsinātu termiņu (Maksātspējas likuma 73.panta pirmā un otrā daļa), kurš ir materiāli prekluzīvs jeb likumisks termiņš un kura atjaunošana tiesību normās nav paredzēta, atšķirībā no procesuāli tiesiskā termiņa, kuru saskaņā ar Civilprocesa likuma 51.pantu tiesa vai tiesnesis var atjaunot. *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 31.marta spriedums Nr. SKC-0003/2016.*

Turklāt likumdevējs Maksātspējas likumā (redakcijā, kas stājās spēkā no 2015. gada

1. marta) 73. panta otro daļu precizējis, nosakot, ka kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņa nokavēšanas gadījumā izbeidzas prasījuma tiesība. No minētā izriet, ka līdz ar prekluzīvā termiņa izbeigšanos zūd arī pašas tiesības. Kasācijas instances tiesas judikatūrā nostiprināta atziņa, ka prekluzīva termiņa nokavējums ir absolūts materiāltiesisks šķērslis prasības apmierināšanai (*sk., piemēram, Senāta 2009. gada 8. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-117, 2009. gada 16. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-1072, 2010. gada 27. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-945, 2011. gada 25. maija spriedumu lietā Nr. SKC-699, 2012. gada 14. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-886*).

Maksātspējas likuma 73.panta pirmā daļa (likuma redakcija spēkā līdz 5.01.2017.g.) noteic, ka kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā no dienas, kad maksātspējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātspējas procesa pasludināšanu.

Minētā panta otrā daļa noteic, ka ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātspējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātspējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa iestājas noilgums, līdz ar to kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku.

Saskaņā ar AAS "Balva" administratora paskaidrojumu, tad pēdējais termiņš kreditora prasījuma iesniegšanai bija 2017.gada 8.janvāris. Administrators vērš tiesas uzmanību, ka prasītāja nav pieteikusi kreditora prasījumu atbildētājas maksātspējas procesa ietvaros likumā noteiktā termiņā.

Atbilstoši publiski pieejamai informācijai www.lursoft.lv, ieraksts Maksātspējas reģistrā izdarīts 2016.gada 8.jūlijā, no kura skaitāms sešu mēnešu termiņš kreditora prasījuma iesniegšanai.

Tiesas sēdē 2017.gada 11.janvārī prasītājas pārstāve paskaidroja, ka maksātspējas procesa ietvaros kreditora prasījums netika iesniegts. Prasītāja uzskata, ka ir izpildījusi Maksātspējas likuma 73.panta pirmajā daļā noteikto attiecībā par kreditora prasījuma iesniegšanu. Saskaņā ar AAS "Balva" akcionāru ārkārtas kopsapulces lēmumu un 2013.gada 20.septembra paziņojumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" par sabiedrības likvidāciju 2013.gada 16.decembrī prasītāja iesniedza atbildētājam kreditora pretenziju, paužot gribu saņemt apdrošināšanas atlīdzību.

Tiesai nav pamata atsaukties uz prasītājas iesniegto kreditora pretenziju /pers. S/" likvidācijas procesā un minēto pretenziju attiecināt maksātspējas procesam. Saskaņā ar Komerclikuma 323.pantu, ja likvidācijas gaitā atklājas, ka likvidējamās sabiedrības mantas nepietiek, lai apmierinātu visus pamatotos kreditoru prasījumus, likvidatoram ir pienākums iesniegt maksātspējas pieteikumu likumā noteiktajā kārtībā. Maksātspējas likuma 57.panta pirmās daļas 6.punktu maksātspējas procesa pazīme ir, kad saskaņā ar likvidācijas sākuma finanšu pārskatu parādniekam nepietiek aktīvu, lai apmierinātu visus pamatotos kreditoru prasījumus, vai arī šis apstākļi atklājas likvidācijas gaitā. Maksātspējas likuma 8.pants noteic, ka nenodrošinātais kreditors ir kreditors, kura prasījuma tiesības nav nodrošinātas ar šā likuma 7.panta pirmajā daļā minētajiem nodrošinājuma līdzekļiem.

Tiesa konstatējusi, ka ne Komerclikums, ne Maksātspējas likums nenoteic, ka kreditoru prasījumi, kuri tikuši iesniegti sabiedrības likvidācijas procesa gaitā bez pieteikšanas pieņemami vai attiecināmi maksātspējas procesam. Saskaņā ar judikatūrā nostiprināto atziņu kreditora iesniegtā prasība nevar apiet Maksātspējas likumā noteikto prasījuma noteikšanas kārtību.

Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka atbildētājas maksātspējas procesā bija iesniedzams prasītājas kreditora prasījums neatkarīgi no tā, ka bija iesniegta prasība tiesā un kreditora prasījums atbildētājas likvidācijas procesā.

Pie šādiem apstākļiem tiesa konstatējusi, ka beidzoties kreditora prasījuma iesniegšanas termiņam un prasītājam neiesniedzot kreditora prasījumu, zudis pamats prasības apmierināšanai.

Prasība uzskatāma kā nepamatota un noraidāma.

Civilprocesa likuma 33.panta otrā daļa noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta otrā daļa noteic, ka ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

No lietas uzziņas lapas par ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi redzams, ka ar tiesas dokumentu nosūtīšanu saistītos izdevumus kopā veido 13,17 euro. Izdevumus veido VAS "Latvijas Pasts" pakalpojumu izmaksas.

Prasītāja iesniedzot prasību, veikusi ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu 4,70 euro. Nenomaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus veido 8,47 euro, kas atlīdzināmi prasītājam pie apstākļiem, kad prasība tiek noraidīta pilnībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.¹ pantu prasītājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei. Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 42., 97., 190., 195.panta, 204.¹panta, tiesa **nosprida** zemnieku saimniecības "Andžiņi" prasību pret maksātnespējīgo AAS "Balva" par apdrošināšanas atlīdzības piedziņu 39 840,64 euro apmērā

noraidīt.

Piedzīt no zemnieku saimniecības "Andžiņi", reģistrācijas Nr. 46601004981, par labu valstij nenomaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,47 euro (astoņi euro un 47 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama sekojošā kontā, norādot šādus rekvizītus: *saņēmējs tiesu administrācija, konta numurs LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka Valsts kase, kods TREL22. Iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds un uzvārds, ja atbildētājs ir fiziska persona, vai juridiskas personas nosaukums).*

Noteikt zemnieku saimniecībai "Andžiņi" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Izkaidrojot, ka šajā termiņā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā iesniedzams dokuments, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no pilna sprieduma teksta sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2017.gada 8.februārī.

Tiesnese

M. Ābele

3.pielikums

Mājdzīvnieku apdrošināšanas POLISE NR. 766081002

Līguma darbības periods

No **25.04.2022** plkst. 10:20 līdz **24.04.2023** plkst. 23:59
Noslēgšanas datums: 25.04.2022

Apdrošinājumaņēmējs / apdrošinātais

Vārds, uzvārds: **Kristīne Liepiņa Smirnova**
Personas kods: **181285-11447**
Adrese: **Augusta Deglava iela 57A - 1, Rīga, LV-1035**

Apmaksas nosacījumi

Kopējā prēmija: 52.00 EUR (Piecdesmit divi euro un 00 centi)

Prēmija apmaksai: 52.00 EUR (Piecdesmit divi euro un 00 centi)

Apmaksas termiņš: 05.05.2022

Bankas rekvizīti:

Luminor Bank AS Latvijas filiāle	LV93RIKO0002013051362
AS SEB Banka	LV60UNLA0050002300708
AS Swedbank	LV13HABA0551008461190
AS Citadele banka	LV03PARX0000231821015
VAS Latvijas Pasts	LV38LPNS0001001855899

Veicot apmaksu, maksājuma uzdevumā jānorāda polises vai rēķina numurs!

Polise stājas spēkā, ja samaksa ir veikta polisē norādītajā termiņā.

Apdrošinātie dzīvnieki

Apdrošinātā dzīvnieka tips	Vārds un ID	Apdrošinājuma summa kopā	Pašrisks	Apdrošinātie riski					Veterinārmedicīnisko izdevumu segšana
				S	N	U	D	T	
Suns	Tobis 1234	350.00 EUR	0.00 EUR	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā Gada limits 100.00 EUR

Apdrošināto risku saīsinājumi: Slimības (S); Negadījumi (N); Ugunsgrēks, zibens spēriens (U); Dabas stihiskie postī (D); Trešo personu prettiesiska rīcība (T).

Apdrošināšanas noteikumi

Apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa ir:

Apdrošināšanas līguma vispārējie noteikumi [Nr. 06](#)

Mājdzīvnieku apdrošināšanas noteikumi [Nr. 1303.02](#)

Personu datu apstrāde

Apdrošinātājs kā datu pārziņis apstrādā personu datus (tai skaitā īpašu kategoriju personas datus un personas identifikācijas (klasifikācijas) kodus) ar mērķi nodrošināt apdrošināšanas līguma izpildi un apdrošinātāja vai trešās personas legītīmo interešu ievērošanai. Uzzināt vairāk par personas datu apstrādi varat apdrošinātāja tīmekļa vietnē www.balta.lv sadaļā par datu apstrādi, apdrošinātāja klientu apkalpošanas centros vai rakstot uz elektroniskā pasta adresi manidati@balta.lv.

Apdrošinājumaņēmēja apstiprina:

- veicot apdrošināšanas prēmijas samaksu, es apliecinu, ka apdrošināšanas līgumā norādītā informācija ir patiesa un pilnīga un pirms apdrošināšanas prēmijas samaksas esmu iepazinies un apspriedis apdrošināšanas polisē norādīto informāciju un noteikumus, un tie pilnībā ir saskaņoti ar mani un atspoguļo manu brīvu gribu,
- esmu saņēmis šajā polisē minētos noteikumus un/vai esmu informēts, ka noteikumi ir pieejami www.balta.lv vai jebkurā AAS "BALTA" filiālē visā Latvijā,
- man ir izskaidrota paša riska būtība.

Polise ir sagatavota elektroniski un ir derīga bez paraksta

Apdrošinātāja pārstāvis saņem komisijas atbildību par šī apdrošināšanas līguma noslēgšanu.

Šis dokuments ir sagatavots balstoties uz apdrošinājumaņēmēja sniegto informāciju un izdarīto izvēli, tas nav sagatavots kā apdrošinātāja pārstāvja individuāls ieteikums.

Apdrošinājumaņēmējs

Vārds, uzvārds: Kristīne Liepiņa Smirnova
Personas kods: 181285-11447
E-pasts: testingU@balta.lv
Korespondences adrese: Augusta Deglava iela 57A - 1, Rīga, LV-1035

Apdrošinātāja pārstāvis

Vārds, uzvārds: KRACKO Zariņš Petrovs
Tālrunis: 10078789
E-pasts: testingU@balta.lv
Struktūrvienība: AAS "BALTA" filiāle "Rīgas nodaļa"

Tālrunis atbildības pieteikšanai +371 675 333 75

Apdrošināšanas akciju sabiedrība BALTA, vienotais reģ. nr. 40003049409
Raunas iela 10, Rīga, LV-1039, Latvija, tālrunis 67082333, e-pasts balta@balta.lv, www.balta.lv

Lappuse 1 no 1

4.pielikums

Polises numurs / Номер полиса / Policy number

Atlīdzības pieteikuma Nr. / Заявление о возмещении № / Indemnity claim no.

ATLĪDZĪBAS PIETEIKUMS MĀJDZĪVNIEKU APDROŠINĀŠANĀ / ЗАЯВЛЕНИЕ О ВОЗМЕЩЕНИИ ПО СТРАХОВАНИЮ ДОМАШНИХ ЖИВОТНЫХ / INDEMNITY CLAIM REGARDING THE INSURANCE OF DOMESTIC ANIMALS

I Apdrošinātā mājdzīvnieka īpašnieks / Владелец застрахованного домашнего животного / Owner of the insured domestic animal

Vārds, uzvārds / Uzņēmuma nosaukums / Имя, фамилия / Название предприятия / Name, Surname / Company name

Personas kods / Uzņēmuma vien. reģ. Nr. / Персональный код / Единый рег. № предприятия / Identity No. / Company Reg. No.

Tālrunis / Телефон / Telephone *

E-pasts / Эл. почта / E-mail

LV –

Adrese / Адрес / Address

Atgadījuma apraksts / Описание происшествия / Description of the accident

Apdrošinātā objekta adrese, kontaktpersona / Адрес объекта страхования, контактное лицо / Address of the insured object, contact person

Tālrunis / Телефон / Telephone *

Atgadījuma datums / Дата происшествия / Date of the accident

Atgadījuma laiks / Время происшествия / Time of the accident

Atgadījuma vieta / Место происшествия / Place of the accident

Atgadījuma apraksts (detalizēti, hronoloģiskā secībā) / Описание происшествия (подробно, в хронологическом порядке) / Accident description (detailed description in chronological order)

Bojāgājušā vai piespiedu kārtā nokautā mājdzīvnieka suga, vecums (gadi, mēneši), identifikācijas Nr., īpašas pazīmes /

Порода, возраст (лет, месяцев), идентификационный №, особые приметы погибшего или забитого в принудительном порядке домашнего животного / Breed, age (years, months), identification No., special features of the deceased or mandatorily slaughtered domestic animal

Jā / Да / Yes Nē / Нет / No

Atgadījums rakstiski pieteikts policijā vai citā kompetentā iestādē? /

О происшествии заявлено в письменном виде в полицию или другой компетентный орган? / Has the accident been reported in writing to the police or any other competent authority?

Datums, iestādes nosaukums, adrese, telefons / Дата, название органа, адрес, телефон / Date, name of the authority, address, telephone *

Vai mājdzīvnieks ir apdrošināts citā sabiedrībā? / Застрахован ли объект в другом обществе? / Has the object been insured by other company?

Jā / Да / Yes Nē / Нет / No

Sabiedrības nosaukums, līguma darbības periods, apdrošinājuma summa / Название общества, период действия договора, страховая сумма / The name of the company, the effective period of the agreement, sum insured

Apdrošināšanas atlīdzības izmaksa / Выплата страхового возмещения / Insurance indemnity payment

Apdrošināšanas atlīdzību lūdzu izmaksāt ar pārskaitījumu / Прошу выплатить страховое возмещение перечислением / Please disburse the insurance indemnity by transfer

Vārds, uzvārds / Uzņēmuma nosaukums / Имя, фамилия / Название предприятия / Name, Surname / Company name

Personas kods / Uzņēmuma vien. reģ. Nr. / Персональный код / Единый рег. № предприятия / Identity No. / Company Reg. No.

Banka / Банк / Bank

IBAN kods / Номер счета IBAN / IBAN account

Esmu informēts, ka par nepatiesu vai maldinošu ziņu sniegšanu iespējams atlīdzības atteikums un var iestāties Krimināllikuma 177. pantā (krāpšana) vai 178. pantā (apdrošināšanas krāpšana) paredzētā kriminālatbildība. Esmu informēts, ka AAS BALTA kā datu pārzinis apstrādā pieteikumā norādītos personas datus (tajā skaitā īpašu kategoriju personas datus un personas identifikācijas (klasifikācijas) kodus) ar mērķi nodrošināt apdrošināšanas līguma izpildi. Gadījumā, kad apdrošināšanas līgumā noteiktais atlīdzības saņēmējs vai apdrošinātais un persona, kas paraksta šo pieteikumu nav viena un tā pati, tad es kā persona, kas paraksta pieteikumu, apliecinu, ka esmu

saņēmējs(-usi) un nepieciešamības gadījumā uzrādīšu atlīdzības saņēmēja un apdrošinātā rakstisku atļauju šajā pieteikumā noteiktajai personas datu apstrādei. Uzzināt vairāk par personas datu apstrādi varat BALTA mājaslapās sadaļā "Par mums" [šeit](#), klientu apkalpošanas centrā vai rakstot uz elektroniskā pasta adresi manidati@balta.lv.

Apzinos, ka apdrošināšanas atlīdzības izmaksa tiek veikta tikai pēc visu nepieciešamo dokumentu, kas apliecina apdrošināšanas gadījuma iestāšanos un tā rezultātā radušos zaudējumu apmēru, iesniegšanas apdrošinātājam.

Я проинформирован, что в случае предоставления недостоверных или вводящих в заблуждение сведений возможен отказ в выплате возмещения и может наступить уголовная ответственность, предусмотренная статьей 177 (мошенничество) или статьей 178 (мошенничество при страховании) Уголовного закона. Я проинформирован, что CAO BALTA, как контроллер данных, обрабатывает указанные в заявке персональные данные (включая персональные данные особой категории и коды личной идентификации (классификации)) с целью обеспечения выполнения договора страхования. В случае, когда определенный в страховом договоре получатель возмещения или страхователь и лицо, которое подписывает настоящую заявку, не являются одним и тем же человеком, то тогда я как лицо, которое подписывает заявку, подтверждаю, что я получил(-а) и в случае необходимости предьявлю письменное разрешение получателя возмещения и страхователя на определенную данной заявкой обработку личных данных. Узнать больше об обработке личных данных Вы можете [здесь](#), в центре обслуживания клиентов или, отправив письмо на адрес электронной почты manidati@balta.lv.

Осознаю, что выплата страхового возмещения осуществляется только после подачи страхователю всех необходимых документов, которые подтверждают наступление страхового случая и размер возникших в его результате убытков.

I am informed that in case of providing false or misleading information, the refusal to disburse the indemnity and criminal liability, provided for by Section 177 (fraud) or Section 178 (insurance fraud) of the Criminal Law, may arise. I am informed that JSC BALTA as the data controller processes the personal data indicated in the application (including personal data of special categories and personal identification (classification) codes) for the purpose of performance of the insurance contract. In case the recipient of compensation specified in the insurance agreement or insured person is not the same person who signs this application, I, being a natural person who signs this application, hereby acknowledge that I have received, and can present whenever necessary, a written permission from the recipient of compensation and insured person for the processing of personal data under this application.

To learn more about the processing of personal data please visit [here](#), the Client Service Centre or write an e-mail to manidati@balta.lv.

I am aware that the insurance indemnity is disbursed only upon submission of all necessary documents confirming the insured event and the losses incurred as a result thereof to the insurer.

Pieteikuma iesniedzējs / Предъявитель заявления / Applicant

Vārds, uzvārds / Имя, фамилия / Name, Surname

Personas kods / Персональный код / Identity No.

Tālrunis / Телефон / Telephone *

Datums / Дата / Date

Paraksts / Подпись / Signature

Informējam, ka visas tālruna sarunas atlīdzību lietas ietvaros tiek ierakstītas, lai nodrošinātu BALTA pakalpojumu kvalitāti un atbilstību atlīdzības gadījumu izvērtēšanai.

Сообщаем, что все разговоры о деле по возмещению будут записываться в целях обеспечения качества и соответствия услуг BALTA при рассмотрении случаев возмещения.

We hereby inform you that all conversations regarding an insurance claim will be recorded to ensure the quality and compliance of BALTA services in the assessment of compensation cases.

5.pielikums

Ārstniecības pakalpojumu veidlapa

Apdrošinātāja nosaukums:

Aizpilda veterinārārsts:

Dzīvnieka īpašnieka vārds, uzvārds:

Dzīvnieka vārds:

Dzīvnieka identifikācijas numurs:

Dzīvnieka suga:

Šķirne:

Dzimšanas datums:

Veterinārmedicīnas iestādes apmeklējuma datums:

Pirmo simptomu parādīšanās datums:

Veterinārārsta apmeklējuma iemesls:

Diagnoze:

Rēķina summa: _____ EUR

Veterinārārsta sertifikāta numurs:

Veterinārārsta zīmogs:

Datums:

Paraksts, ar ko apliecina sniegtās informācijas patiesumu:

Aizpilda dzīvnieka īpašnieks:

Apdrošināšanas līguma numurs: _____

Nelaimes gadījuma apstākļos, lūgums aprakstīt notikušo precīzi un hronoloģiskā secībā:

Dokumentārā lapa

Bakalaura darbs “Mājas (istabas) d dzīvnieku apdrošināšanas līgums” izstrādāts Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Sanita Putniņa _____ 05.2022.

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai:

Darba vadītājs: docents, Dr. iur. Vadims Mantrovs _____

Recenzents/e: _____

Darbs iesniegts Civiltiesisko zinātņu katedrā 24.05.2022.

Dekāna pilnvarota persona: _____

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē _____

Vērtējums:

Komisijas sekretārs/e: